

## Täysistunto

**Torstai 21.3.2024 klo 16.00—17.32**

Täysistunto alkoi klo 16.00. Täysistunto päättyi klo 17.32.

Puhetta johti puhemies Jussi Halla-aho (16.00—17.32).

### 1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

### 2. Suullinen kyselytunti

Vastaamassa olivat seuraavat ministerit  
valtiovarainministeri Riikka Purra  
opetusministeri Anna-Maja Henriksson  
sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen  
ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen  
puolustusministeri Antti Häkkänen  
työministeri Arto Satonen  
maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah  
ulkoministeri Elina Valtonen  
ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Ville Tavio  
eurooppa- ja omistajaohjausministeri Anders Adlercreutz  
tiede- ja kulttuuriministeri Sari Multala  
liikunta-, urheilu- ja nuorisoministeri Sandra Bergqvist  
liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne  
sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso  
kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen  
elinkeinoministeri Wille Rydman

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla olevalle ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan. On toivottavaa, että kukin kysymys on osoitettu yhdelle ministerille.

Ministereille esitettiin seuraavat kysymykset:

## Pöytäkirja PTK 26/2024 vp

### 2.1. Suullinen kysymys sosiaaliturvaleikkauksista (Pia Viitanen sd)

Suullinen kysymys SKT 48/2024 vp

*Suullinen kyselytunti*

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Edustaja Viitanen, olkaa hyvä.

*Keskustelu*

**16.01 Pia Viitanen sd:** Arvoisa puhemies! Ministeri Purra, ennen vaaleja te sanoitte, että pienituloisilta leikkaaminen ei teille käy. Nyt me olemme nähneet, miten kävi. 1.4. astuvat voimaan historiallisen, historiallisen suuret leikkaukset pienituloisille. Nämä kuristuslait vievät esimerkiksi kokopäivätyössä käyvältä yksinhuoltajalta, jolla jää asumiskulujen jälkeen hieman yli tuhat euroa käteen, 150 euroa. [Vilhelm Junnila: Kuka muistaa Lipposen hallituksen?] Ministeri, moni pienituloinen saattaa nyt ihmetellä, mistä tämä uusi Purra ilmestyi ja mitä tapahtui sille henkilölle, joka aiemmin ennen vaaleja lupaili, että pienituloisilta leikkaaminen ei käy.

Arvoisa puhemies! Ministeri, nyt kun hallitus on kokoontunut keksimään uusia säästöjä kehysriihessä ja lehtitietojen mukaan on jo tiedossa summat, jotka aiotaan leikata, niin kysynkin: aiotteko jälleen kerran nämä leikkaukset kohdistaa pienituloisille, ja voisitteko nyt julkisesti jo kertoa tässä sen miljardisumman, mikä nyt laitetaan ministeri Purran leikkulaudalle? [Ben Zyskowicz: Voisitteko julkisesti kertoa teidän työllisyysvaikutukset?]

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Ministeri Purra, olkaa hyvä.

**16.02 Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kuten kysyjä tietää, niin täällä vastataan ministereinä, joten puolueen asioihin en ota kantaa. Sen verran voin huomauttaa, kuten ennenkin, että nyt ansiosidonnaiseen työttömyysturvaan tulevat muutoksethan ovat kuin suoraan puolueeni vaaliohjelmasta. Vastaa-vasti asumistukeen esitetyt muutoksetkin sieltä löytyvät. Mutta tietenkin löytää aina oman tavoitteensa mukaisia viittauksia, mikäli näin haluaa.

Jos katsotaan niitä viime vuonna päätettyjä toimia, jotka tänä vuonna vaikuttavat, niin niiden vaikutusarviot eivät lainkaan viesti sitä samaa, mitä te haluatte viestiä. On aivan selvä, että kun tehdään vaikeita leikkauksia, ne kohdistuvat yksilöihin, ja kun ne omaan kotitalouteen tai omaan kukkaraan kohdistuvat, niin ne ovat vaikeita. Mutta tämä yleinen tilanne, jossa hallitus joutuu näitä päätöksiä tekemään... Me olemme siihen sitoutuneita, me olemme sitoutuneita korjaamaan julkisen talouden tilaa, ja kyllä, tekemään vielä lisää toimia, [Puhemies koputtaa] muun muassa välttääksemme Euroopan komission alijäämämenettelyn ja varmistaaksemme tuleville sukupolvillekin sen, [Puhemies koputtaa] että meillä hyvinvointijärjestelmä tässä maassa on. [Ben Zyskowicz: Demareiden linja: perukaa kaikki säästöt!]

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää tähän aiheeseen liittyviä lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Viitanen, olkaa hyvä.

## Pöytäkirja PTK 26/2024 vp

16.04 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Purra, taloutta tulee sopeuttaa, mutta siinä tulee tehdä arvovalintoja, ja nämä arvovalinnat voidaan tehdä oikeudenmukaisesti. [Välihuutoja oikealta — Ben Zyskowitz: Kertokaa teidän arvovalinnat!] Totuus on se, että te nimenomaan lupasitte, että pienituloisilta ei leikata, ja nyt teidän omienkin selvitystenne mukaan kaikki leikkaukset kohdistuvat erityisesti pieni- ja keskituloisille, [Ben Zyskowitz: Kertokaa teidän säästökohteet!] joita te lupasitte ennen vaaleja puolustaa. Pelkona on, että myös tulevaisuudessa käy näin.

Puhemies! Kaikkein irvokkainta tässä on se, että nyt nämä leikkaukset tehdään hymyssä suin ja saksia heilutellen. Miltähän tuntuu ihmisestä, jolta leikataan, kun valtiovarainministeri hyvin iloisesti heiluttelee saksia ja leikkuulautoja? [Jenna Simula: Ettekö nähnyt sisältövaroitusta?] Te vitsaillette, ministeri, nyt asioilla, jotka kurjistavat satojentuhansien ihmisten päivittäistä elämää, ja vitsailu on ennenkuulumatonta, ja se on julmaa. Ministeri Purra, minun on pakko kysyä: Milloin lopetatte ihmisten hädälle vitsailun ja naureskelun? Tämä ei ole ministerin arvovallalle sopivaa. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Oletteko tästä samaa mieltä?

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.05 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On aivan luonnollista, että hallituksen tekemät sosiaaliturvaleikkaukset ovat ne, jotka eniten saavat huomiota, ja ne tietenkin erityisesti saavat huomiota myös vasemmisto-opposition suunnalta. Tosiasia kuitenkin on, että jo hallitusohjelmansa perusteella tämä hallitus leikkaa hyvin laajasti julkisesta taloudesta. Meillä näiden leikkaustoimien ulkopuolella ovat lähinnä sisäinen ja ulkoinen turvallisuus ja perusopetus. Jo tällä hetkellä tehdään leikkauksia ja sopeutusta hyvin laajasti julkiseen talouteen, ja tämä linja varmasti tulee jatkuamaan.

Tämän vuoden toimista suurin yksittäinen säästö kohdistuu kehitysyhteistyöhön — siis kehitysyhteistyöhön — mutta siitä te ette ole hirvittävän paljon kantaneet huolta. [Kimmo Kiljunen: Kyllä kannamme!] Kun asumistukeen tehtävät leikkaukset ja indeksijäädytys laitetaan yhteen, niin se menee tämän yli.

Katsokaa sitä kokonaisuutta. Ja kyllä, meidän on välttämättä tehtävä lisää toimia, jotta me kykenemme suojaamaan tätä meidän järjestelmää myös jatkossa.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

16.06 **Tytti Tuppurainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ennen pääsiäistä vietetään hiljaista viikkoa, [Perussuomalaisten ryhmästä: Ei uskoisi!] ja tuota viikkoa tavataan kutsua myös kärsimysviikoksi. Monille kansalaisille tästä uhkaa nyt tulla todellinen kärsimysnäytelmä. [Vilhelm Junnila: Onpas demareilla Golgata!] Nimittäin pääsiäisen jälkeen, heti huhtikuun alussa, puoli miljoonaa suomalaista tulee tuntemaan arjessaan tämän hallituksen kovat leikkaukset — Kelan mukaan puoli miljoonaa suomalaista. Erityisesti ajattelen niitä lapsiperheitä, jotka ovat saaneet työttömyysturvaansa lapsikortista. Näitä tuensaajia oli vuonna 2022 noin 190 000 — siis me puhumme lähes 200 000 lapsiperheestä, joihin nämä leikkaukset huhtikuun alusta kohdistuvat.

Ja ei, valtiovarainministeri Purra, tämä ei ole aprillipilaa, vaikka teitä kaiketi naurattaa, kun olette näitä isoja saksia niin iloisella ilmeellä heilutellut. [Juha Mäenpää: Lapsellista!]

## Pöytäkirja PTK 26/2024 vp

Valtiovarainministeri Purra, te olette pitänyt tässä salissa esillä, että joitain leikkauksia voitaisiin pienituloisille kompensoida. [Puhemies koputtaa] Onko nyt se aika, jolloin te ottaisitte myös tämän huomioon ja tekisitte kehysriihessä päätöksiä, joilla pienituloisiakin huomioitaisiin? [Ben Zyskowicz: Missä demareitten säästökohteet? Kertokaa!]

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

**16.07 Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On aivan totta, että valtiovarainministerinä pyrin muuttamaan yleistä narratiivia siihen suuntaan, että julkisen talouden tasapainottaminen olisi hyve. Tavoite on siirtynyt järjestelmään, jossa meillä ei ole ainoastaan pohjoismaista hyvinvointijärjestelmää vaan meillä olisi myös mahdollisesti sen rahoitus. Tällä hetkellä näin ei ole. Meidän tulot ja menot ovat kroonisesti ja rakenteellisesti epätasapainossa. Tästä me emme pääse eteenpäin muuten kuin sopeuttamalla. Me tarvitsemme kasvua ja me tarvitsemme innovaatioita, [Vasemmalla: Ja verotuloja!] mutta valitettavasti tätä akuuttia tilannetta sekään ei tule ratkaisemaan. Meillä kerta kaikkiaan ei ole muuta vaihtoehtoa kuin tasata näitä menoja tulojen suuntaan. [Vasemmalla: Aina on vaihtoehtoja!] Siinä tapauksessa te huolehditte ainoastaan tietystä segmentistä, siitä, mitä hallitus tekee ohjelmassaan ja todennäköisesti myös tulevassa kehysriihessään, mutta minä ja muu hallitus katsomme tätä kokonaisuutta. Kukaan ei käy kieltämään, etteivätkö leikkaukset olisi vaikeita, [Puhemies koputtaa] mutta sen lisäksi julkisessa taloudessa on paljon sellaista, joka ei lainkaan ole meidän tärkeimpien prioriteettiemme mukaista. [Aino-Kaisa Pekonen: Arvovalintoja!]

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Sarkomaa, olkaa hyvä.

**16.09 Sari Sarkomaa kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pääministeri Petteri Orpon hallituksen tärkein tavoite on pelastaa suomalainen hyvinvointiyhteiskunta. Me hallitusneuvotteluissa valitsimme työn linjan, ja eilen saimme kuulla luvut siitä, että työn linja toimii. Hallituksen eduskuntaan tuomien lakiesitysten työllisyysvaikutus on noin 74 000 uutta työpaikkaa, [Välihuutoja] ja nuo toimet tasapainottavat julkista taloutta 1,7 miljardilla eurolla. [Välihuutoja] Eli hyvää työtä on tehty, työtä sen puolesta, että voimme huolehtia kaikkein heikoimmassa asemassa olevista.

Mutta, SDP, pääoppositiipuolue: te olette tehneet jonkinlaisen vaihtoehdon, mutta olette piilottaneet sen työllisyysvaikutukset, jotka eittämättä saattavat ja taitavat olla negatiiviset. Toivonkin nyt, kun Suomen kansa katsoo tätä kyselytuntia: voisitteko kertoa, mikä on teidän vaihtoehdonne ja mitkä ovat sen työllisyysvaikutukset?

Oli hyvä nähdä eilen nuo luvut, että Petteri Orpon työn linja toimii, ja toivon, että tätä työtä jatketaan vastuullisesti.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Tästä puheenvuorosta en erottanut ministereille osoitettua kysymystä, joten siirrymme seuraavaan lisäkysymykseen. — Edustaja Saarikko, olkaa hyvä.

**16.10 Annika Saarikko kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Siinä valtiovarainministeri on ihan oikeassa, että Suomen talouden tilanne on pidemmän päälle kestävä ja se on ollut sitä liian pitkään — ennen kaikkea siksi, että meiltä puuttuu taloudesta kasvua. Meillä ei ole tarpeeksi rohkeaa yrittäjyyttä, me emme ole tukeneet sitä oikeilla ta-

## Pöytäkirja PTK 26/2024 vp

voilla. Meille ei maailmalta haluta tulla ja investoida Suomeen. Meille ei ole syntynyt tarpeeksi työpaikkoja.

Mutta, arvoisa puhemies, minusta kyllä sekin ansaitsee tulla mainituksi, että kyllä hallituksen erityissuojeluksessa tähän asti ovat olleet yhteiskunnan hyväosaiset. [Kimmo Kiljunen: Kyllä, kyllä!] On totta, että vaikka te olette joutuneet tekemään vaikeita päätöksiä, jotka nyt näkyvät pienituloisten ihmisten arjessa, niin kaikki tämä olisi ehkä helpompi oikeudentunnossa kestää ja ymmärtää, jos myös hyväosaisten ihmisten tilannetta tarkasteltaisiin. Te kevensitte verotusta kaikkein hyväosaisimmilta. [Välihuutoja oikealta]

Arvoisa puhemies! Kohdistan vielä lopuksi nopeasti kysymykseni ministeri Juusolle, mikä on arvionne nyt kehysriihen lähestyessä: Te olette todennut, että teidän salkustanne sopii leikata, niin että suomalaisten sosiaali- ja terveyspalveluista otetaan pois. Kyllä, te lisäätte rahaa, koska palveluiden tarve kasvaa. [Puhemies koputtaa] Onko teidän mielestänne hyvä asia, että sen lisäksi, että pienituloisilta otetaan euroja pois, myös palveluverkkoa tullaan karsimaan alueilla, [Puhemies: Kiitoksia!] ellette te tee ja johda tätä tilannetta valtakunnallisesti nyt toiseen suuntaan? [Ben Zyskiewicz: Oliko se teidän tekemä sote, joka johtaa tähän karsimiseen?]

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

**16.11 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso (vastauspuheenvuoro):** Arvoisa puhemies! On selvää, että kun meillä on edessämme kolmen miljardin sopeutustarve ja koko budjetista noin kolmasosa menee hyvinvointialueille, 25 miljardia, niin emme voi välttyä siltä, etteikö säästöpainetta kohdistu myöskin hyvinvointialueille. En tietenkään toivo sitä. Ei sitä kukaan toivo, mutta joskus on pakko suostua joihinkin toimenpiteisiin. Se, että siellä lähipalveluita ja terveyskeskuksia lakkautetaan, ei toki ole hallituksen valinta, vaan se on hyvinvointialueiden oma valinta, ja siihen me emme ole kannustaneet. [Välihuutoja] Päinvastoin, olemme painottaneet koko ajan sitä, että ennaltaehkäiseviin ja matalan kynnyksen palveluihin täytyy puuttua ja ne täytyy hoitaa ja säästöt pitää tehdä muualta. Mutta te leikkaatte sieltä lähipalveluista, terveyskeskuksista, matalan kynnyksen palveluista siellä hyvinvointialueilla. [Välihuutoja — Puhemies koputtaa]

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Hyvät edustajat, hiljentykäämme kuuntelemaan sitä, jolla kulloinkin on puheenvuoro. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

**16.13 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro):** Hyvä puhemies! Arvoisa valtiovarainministeri, kun viittasitte, että nämä päätökset, joita te teette, ovat juuri niitä, joita te ennen vaaleja lupasitte, niin nyt on niin, että joko te ette tiedä, mitä te olette päättämässä, tai sitten muisti pettää. Ennen vaaleja te lupasitte, että ansiosidonnaiseen voidaan tehdä muutoksia, jos kokonaisuusmäärä ei merkittävästi laske. Nyt tullaan tilanteeseen, jossa 1.4. tulevat voimaan nämä teidän jättileikkauksenne, ja ne tulevat tarkoittamaan esimerkiksi kaksilapsisen perheen äidille tai isälle, joka käy osa-aikatyössä, jopa 700 euron menetystä kuukausittaisiin tuloihin, [Vasemmalta: Ohhoh! — Kimmo Kiljunen: Ei ole totta! — Vasemmalta: On se totta!] ihmiselle, jonka palkka on alle 1 500 euroa. [Kimmo Kiljunen: Ei voi olla totta!] Onhan tämä jättileikkaus.

Mutta se on tässä merkittävää, arvoisa ministeri, että tässä salissa on ollut ennenkin valtiovarainministereitä, jotka ovat joutuneet tekemään vaikeita päätöksiä — on ollut Urpilai-

## Pöytäkirja PTK 26/2024 vp

nen, Rinne, Orpo ja niin edelleen — mutta yksikään heistä ei ole näillä päätöksillä ilakoinut hymyssä suin saksien kanssa. Miltä luulette, että tuntuu näistä perheistä, joilta te teette nämä jättileikkaukset, kun he näkevät nämä teidän saksi- ja leikkuulautakuvat?

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä. [Sanni Grahn-Laasonen viittaa — Eduskunnasta: Ministeri Purra!] — Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

**16.14 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt on tärkeää tässä salissa ymmärtää tilannekuva ja kertoa siitä myös rehellisesti suomalaisille. Me olemme siinä tilanteessa Suomessa, että me ollaan vaarallisesti velkaantuva maa, me emme voi jatkaa tällä alijäämän tiellä ja on pakko tehdä säästöpäätöksiä, eikä tästä varmaan ole tässä salissa erimielisyyttä. On tehtävä taloutta sopeuttavia ratkaisuja. Sosiaaliturva on tässä säästölistalla siitä syystä, että se on iso osa valtion budjettia, ja siitä syystä, että meidän on pakko tässä tilanteessa panostaa esimerkiksi puolustukseen ja rajaturvallisuuteen.

Kun näitä ratkaisuja tehdään, niin tässä on tärkeää havaita ja ymmärtää myöskin se, että hallitus tavoittelee näillä muutoksilla työllisyyden vahvistumista. Eilisten tietojen, tuoreiden tietojen, mukaan näiden jo annettujen lakiesitysten arvioitu yhteisvaikutus työllisyyteen on 74 000 työllistä. [Välihuutoja] Siinä joukossa, kun puhutaan lapsiperheistä, on paljon isiä ja äitejä. Meidän tavoitteena on se, että sen sijaan, että perheissä kärsitään työttömyydestä, äidit ja isät pääsevät töihin ja lapset pääsevät näkemään työssäkäyvät vanhemmat.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Nurminen, olkaa hyvä.

**16.15 Ilmari Nurminen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun katsotaan työllisyystilastoja, niin työttömien määrä on lisääntynyt 23 000:lla, lomautettujen määrä on lisääntynyt, ja työmarkkinat ovat teidän johdostanne aivan sekaisin — niin että haluaisin pysytellä tässä.

Ministeri Purra, täällä on nyt moneen kertaan kysytty teiltä tätä yksinkertaista kysymystä, ja haluan muistuttaa, että kaikista hyvätuloisimmat, esimerkiksi te ministeriaitiossa, saavat yli tuhannen euron verokevennyksen vuodessa, kun samaan aikaan te osoitatte miljardiluokan leikkaukset kaikista pienituloisimmille suomalaisille. Isoimmat heikennykset tulevat pienituloisille lapsiperheille ja lapsiperheköyhyys tulee kasvamaan. Ihan oikeutetusti me kysymme täältä — ja nämä ihmiset, joiden pienistä tuloista te leikkaatte — mitä te tarkoitatte tällä ivallisella saksivertailulla ja näillä kuvilla, ja toivoisin, että vastaisitte nyt näille ihmisille, koska he ovat ihan oikeutetusti tyrmistyneitä tästä. [Perussuomalaisten ryhmästä: Olisiko juustohöylä parempi?]

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

**16.16 Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kuten jo vastasin edellisessä vastauksessani, niin yleisesti ottaen näen, että julkisen talouden tasapainottaminen ja menojen ja tulojen saaminen lähemmäksi tasapainoa on itsessään tavoiteltavaa myös normatiivisesti. [Vasemmalta: Oikeudenmukaisesti!] Se on it-

## Pöytäkirja PTK 26/2024 vp

sessään se, mitä valtiovarainministeriltä odotetaan ja mitä odotetaan hallitukselta, jolla on kunnianhimoinen ohjelma. Tästä kertoo myös se, että me olemme tällä hetkellä tilanteessa, jossa me haemme lisää sopeutustoimia. Me olisimme voineet hylätä meidän hallitusohjelman tavoitteet alijäämästä ja velkatasosta, me olisimme voineet olla välittämättä siitä, että uhkaamme joutua EU:n alijäämämenettelyyn, me olisimme voineet viitata kintaalla vähän samaan tapaan kuin viime kaudella tehtiin, [Välihuutoja] rikkoa omat kehyksemme, alkaa hoitaa meidän keskinäisiä erimielisyyksiämme jakamalla rahaa, kuten teidän poliittiseen koodistoonne kuuluu, mutta me emme tehneet niin, ja siksi me olemme siinä aika vaikeassa tilanteessa, jossa me joudumme etsimään lisää toimia, ja uskokaa pois: se ei varmasti ole helppoa. [Puhemies koputtaa] Se ei ole poliittisesti helppoa eikä taloudellisesti helppoa, mutta tämä hallitus on siihen sitoutunut. [Välihuutoja]

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Li Andersson, olkaa hyvä.

**16.18 Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itse saan tällä hetkellä päivittäin viestejä hätääntyneiltä ihmisiltä, jotka nyt ovat saaneet tietää, miten nämä huh-tikuun alussa voimaan astuvat sosiaaliturvaleikkaukset tulevat heihin vaikuttamaan, [Perussuomalaisten ryhmästä: Eli että joutuu töihin!] ja haluan lukea yhden näistä ääneen: ”Sain juuri Kelalta kirjeen, että asumistukea lakkautetaan kokonaan, eli kahden viikon päästä tuloni tippuvat 300 euroa aivan puskista. Asun Helsingissä ja olen yksinhuoltaja. Teen osa-aikatyötä” — eli on töissä — ”koska erityislapseni on toisella luokalla ja myös opiskelen. Olen saanut asumistukea niin kauan kuin olen asunut Helsingissä, noin kymmenen vuoden ajan. Työskentelen terveydenhoitajana, ja palkka on niin pieni, ettei riitä asu-miseen Helsingissä, vaikka tein täysiaikaista työtä aikaisemmin.”

Hyvä hallitus, nämä työssäkäyvät, pienituloiset suomalaiset ovat ne, joilta te tällä hetkellä leikkaatte, samanaikaisesti kun te alennatte omaa verotustanne, samanaikaisesti kun te alennatte työnantajien maksuvastuita, ja jopa oluen verotusta. Jos kerran valtiontalouden tasapaino on niin tärkeä tavoite hallitukselle, [Puhemies koputtaa] miksi te vähennätte valtion verotuloja tällaisilla ratkaisilla? [Perussuomalaisten ryhmästä: Alkoholiverotus nousee!]

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

**16.19 Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallituksen toistaiseksi tekemät veropoliittiset ratkaisut ovat varsin tasapainossa, eli joitakin veroja kyllä korotetaan ja joitakin lasketaan, [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Oikeudenmukaisesti!] mutta samaan aikaan on aivan totta, että kokonaisveroaste tällä hallituskaudella laskee, pääasiassa hallituksesta riippumattomista syistä, eli esimerkiksi siksi, että fossiilisista polttoaineista saatavat verotuotot vähenevät.

Kuten on moneen kertaan julkisuudessaakin jo kerrottu, niin tällä hetkellä, kun me haemme uusia toimia, meillä ovat myös veroratkaisut pöydällä. On aivan totta, että me olemme niin suuren urakan edessä, että siitä ei valitettavasti päästä eteenpäin pelkillä menoleikkauksilla. Samaa aikaan tässä maassa kokonaisveroaste on edelleen hyvin korkea, meillä on korkeat marginaaliveroasteet ja meillä on voimakkaasti tuloja tasaava verotus, joten ei niitä verojakaan kyllä kovin helppo ole korottaa, varsinkaan sinne työn tekemiseen ja yrittämiseen, joita me päinvastoin haluamme lisää.

## Pöytäkirja PTK 26/2024 vp

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Sillanpää, olkaa hyvä.

16.20 **Pia Sillanpää ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työttömyysturvaan tehtävät muutokset ovat aiheuttaneet oppositiossa laajaa vastustusta. On toki kaikille selvää, että oppositio haluaisi jatkaa velaksi elämistä, mutta se ei yksinkertaisesti ole enää mahdollista. [Välihuutoja]

Pienituloisten lapsiperheiden tilanne on aiheuttanut erityistä huolta. Lapsiperheissä pitkittynyt työttömyys on kuitenkin harvinaisempaa kuin yksin asuvien talouksissa. Lisäksi lapsiperheissä yleensä vähintään toinen vanhemmista on töissä. On kuitenkin fakta, että mikäli emme tekisi leikkauksia nyt, tilanne olisi paljon pahempi tulevaisuudessa. Kysynkin ministeri Satoselta: mitkä tulevat olemaan vaikutukset suomalaisiin lapsiperheisiin, jos nämä tarvittavat ja pakolliset toimet jätetään kokonaan tekemättä?

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Ministeri Satonen, olkaa hyvä.

16.21 **Työministeri Arto Satonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysymys oli kyllä erittäin hyvä, koska tässähän on kyse nimenomaan siitä, mihin valtiovarainministerikin jo aiemmin viittasi, kykenemmekö me rahoittamaan pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan täällä Suomessa. Ruotsi ja Tanska siihen kykenevät, koska heidän velkaantumisensa on hallinnassa. Meillä ei ole, ja niitä toimenpiteitä me nyt teemme.

Kun täällä on jo aikaisemmin puhuttu esimerkiksi näistä työllisyysvaikutuksista, niin haluaisin todeta sen osalta, että eihän me voida katsoa niitä työllisyyslukuja, jotka tällä hetkellä ovat, koska nehan ovat suhdanteesta johtuvia. Nämä hallituksen toimenpiteet työllisyyden hyväksi, joista on laskettu se 74 000:n positiivinen vaikutus ja positiivinen vaikutus julkiseen talouteen 1,7 miljardia, eivät vielä ole edes voimassa. Suurimmalta osaltaan ne tulevat voimaan syyskuun alusta, osa tulee toki jo huhtikuun alusta, ja niiden merkitys heijastuu työllisyyteen 2025 aikana, jolloin toivottavasti myös suhdanne on parempi ja se vahvistaa tätä positiivista kehitystä.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

16.22 **Aki Lindén sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palaan siihen alkuperäiseen kysymykseen sosiaaliturvan leikkauksista: Niitähän on tulossa hallitusohjelman mukaan lisää, ja yksi, joka koskee ei vain jotain pientä ryhmää vaan melkein kaikkia palkansaajia, on ensimmäisen sairauspoissaolopäivän muuttaminen palkattomaksi. Tiedän, että vastaatte tähän, että siitähän voi sopia työehtosopimuksessa, mutta miksi se halutaan sitten kuitenkin säätää laissa, joka tulee tekemään sellaisen takaportin, että on vaikeampi sopia siitä jatkossa työehtosopimuksissa? Jos kolme kertaa vuodessa tällaisen yhden päivän palkan menettää, vastaa se yhden prosentin ansiotason laskua. Fiksut työnantajatkin ovat kritisoineet tätä mallia, ja monella alalla se tulee johtamaan siihen, että tullaan sairaana töihin, mikä ei ole millään tavalla hyödyllistä.

Tämä on niitä järjettöimpiä sosiaaliturvan leikkauksia, joka ei säästä valtion budjetista muuten yhtään euroa, koska tätähän ei rahoiteta valtion budjetista, eikä tämä sillä tavalla vaikuta velkaantumiseen tai muihin perusteisiin, joita olette täällä pitäneet esillä. Kysyn tästä: aiotteko peruuttaa tämän järjettömän esityksen? [Mauri Peltokangas: Fiksu lukee perustelut ennen kysymystä!]



## Pöytäkirja PTK 26/2024 vp

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Ministeri Satonen, olkaa hyvä.

16.23 **Työministeri Arto Satonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sitä on mahdoton peruuttaa, kun siitä ei ole vielä valmisteluakaan käynnistetty. [Naurua] Se on kyllä vireillä, ja aivan kuten kysyjä sanoi, siitä voidaan sopia työehtosopimuksella tai työ sopimuksella toisin. Se, minkä takia se on tarkoitus säätää, liittyy siihen, että se on mahdollistava kirjaus, joka voidaan ottaa käyttöön niillä toimialoilla, joilla koetaan, että lyhyet poissaolot ovat olleet ongelma, ja siellä se on mahdollista käyttöön ottaa. Kuten kaikki tietävät, Ruotsissahan tämä on ollut hyvin pitkään jo käytössä. Mutta kuten sanoin, tämän asian osalta lainvalmistelu ei ole vielä alkanut. Alkaa todennäköisesti vasta ensi syksynä.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

16.24 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa ministeri Purra, te mielellänne oikeutatte talouskuripolitiikkaanne nuorella sukupolvella. Nyt kuitenkin sekä teidän omat että Kelan arviot kertovat selkeästi, että nuori sukupolvi on se, joka kärsii leikkauksistanne eniten. Te leikkaatte sekä juuri nyt nuoruuttaan eläviltä että juuri niiltä tulevaisuuden nuorilta.

Vielä viime kaudella tässä istuntosalissa toistettiin ryhmästä toiseen, ettei 90-luvun laman virheitä ja syvää kärsimystä tuottanutta politiikkaa haluta toistaa. [Vasemmistoliiton ryhmästä: Nyt toistetaan!] Kysyisinkin ministeri Purralta: Miksi hallitus haluaa saksia ja leikkuulautoja heilutellen synnyttää nuorille sen sukupolvikokemuksen, ettei heistä välitetä eikä heitä nähdä? Miksi toistatte 90-luvun laman virheet, vaikka lupasitte ennen vaaleja, ettei pienituloisilta leikata?

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.25 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tosiaan sosiaaliturvaministeri vastaa näistä sosiaaliturvaan liittyvistä asioista, mutta yleisesti totta kai voin kommentoida:

Siis kaikkia leikkauksia, joita me olemme tehneet ja tulemme tekemään, te vastustatte, ja on aivan selvää, että yleisesti julkisessa keskustelussa kaikkia leikkauksia vastustetaan. Olemme tähän totta kai varautuneita ja tottuneita, ja tulemme varmasti jatkamaan tätä keskustelua täällä salissa koko kauden ajan. Vastaavasti kaikkia mahdollisia veronkorotuksia ainakin jostakin suunnasta yhteiskuntaa tullaan vastustamaan. Tällaisessa tilanteessa se johtajuus, jota hallitus osoittaa, kun se haluaa korjata julkista taloutta myös sillä perusteella, että se ei välttämättä ole kansalaisten mielestä aina kannatettavaa politiikkaa, on mielestäni kuitenkin aika rohkeaa.

Kuten sanoin jo ensimmäisessä vastauksessani, hallitus joutuu tekemään sopeutustoimia hyvin laajasti, ja ainoastaan tietyt — sisäinen ja ulkoinen turvallisuus ja perusopetus — ovat toistaiseksi niiltä säästyneet.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Forsgrén, olkaa hyvä.

16.27 **Bella Forsgrén vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Orpon hallitus toistaa useasti tätä narratiivia, että leikkaukset juuri pienituloisille olisivat tässä tilanteessa

## Pöytäkirja PTK 26/2024 vp

välttämättömiä. Näinhän ei tietenkään ole, vaan se kertoo ennemminkin hallituksen arvovalinnoista. [Eveliina Heinäluoma: Kyllä!] Hallitus tasapainottaa julkista taloutta lähtökohtaisesti juuri leikkaamalla vain pienituloisilta, ja samaan aikaan tehdään suurituloisille veronkorotuksia. [Eduskunnasta: Veronkevennyksiä!] — Veronkevennyksiä, kyllä, pahoittelut.

Suomen taloustilanne on vaikea, ja leikkauksilta ei pystytä välttymään, mutta ne tulisi tehdä sosiaalisesti oikeudenmukaisesti. Leikkauksien lisäksi keinovalikoimassa tulisi käyttää verotusta sekä investoida vahvemmin tulevaan osaamiseen, kuten koulutukseen. Olisinkin kiinnostunut kysymään siitä, kun tämä mielenkiintoinen perussuomalaisten narratiivi tästä pienituloisten muistamisesta on toistunut tällä viikolla teidän jäsenkirjeessä, jossa uutisoitiin, että perussuomalaisten puoluesihteerin perusteli lapsikorotusten poistoa muun muassa sillä, että se osuu maahanmuuttajaperheisiin. [Eduskunnasta: Oho!] Olisinkin kysynyt hallitukselta: onko teilläkin narratiivina tällainen aika vahvasti rasistinen ajatus, että juuri maahanmuuttajanuorilta ja -lapsilta halutaan leikata, [Eduskunnasta: Kokoomus voisi vastata tähän! — Välihuutoja oikealta — Perussuomalaisten ryhmästä: Todella menee överiksi!] varsinkin kun puhutaan Rasisminvastaisesta viikosta?

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

**16.28 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suora vastaus kysymykseen: ei ole tällaista narratiivia, eikä todellakaan hallituksen politiikkaan mahdu ripaustakaan rasismia. [Välihuutoja] Tänään vietetään YK:n rasisminvastaista päivää, ja osallistuin pääministeri Petteri Orpon järjestämään pyöreän pöydän keskusteluun rasismin torjumisesta ja yhdenvertaisuudesta. Tämän keskustelun ytimessä oli viime kesänä käyty tärkeä tiedonantokeskustelu, ja tämä hallitus tulee toimimaan erittäin määrätietoisesti torjuakseen kaikkea rasismia tästä yhteiskunnasta.

Mitä tulee vielä keskusteluun sosiaaliturvasta ja veroratkaisuista, valtiovarainministeri kuvasi jo sen, että veroratkaisut ovat pöydällä, koska nyt tehtävät taloutta sopeuttavat toimet eivät tule riittämään ja on pakko tarkastella myöskin veroratkaisuja. Syy, miksi työn verotusta on pyritty keventämään, liittyy siihen, että se kannustaa työn tekemiseen, ja se on se linja, mitä hallitus haluaa edistää. Samanaikaisesti on korotettu sitten vastaavalla tavalla joitain haittaveroja.

Sosiaaliturvaan kohdistuvista leikkauksista vielä: edellisessäkin puheenvuorossa viitattiin nuoriin, ja haluaisin tuoda sen viestin, [Puhemies koputtaa] että me rakennamme sellaista yhteiskuntaa, jossa hyvinvointivaltio on kestävästi rahoitettu turvaverkkoineen myöskin nuorille sukupolville ja tulevaisuudessa.

Kysymyksen käsittely päättyi.

### 2.2. Suullinen kysymys terveyspalveluista (Harry Harkimo liik)

Suullinen kysymys SKT 49/2024 vp

*Suullinen kyselytunti*

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Liike Nyt -eduskuntaryhmän kysymys liittyy samaan aihepiiriin, joten käsittelemme sen tässä samassa yhteydessä. — Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

## Pöytäkirja PTK 26/2024 vp

### *Keskustelu*

**16.29 Harry Harkimo liik:** Kiitos, arvoisa puhemies, ärade talman! Ministeri Juuso, valtiovarainministeriön hyvinvointialueiden ohjausosaston osastopäällikkö — meinasi muste loppua jo siinä vaiheessa — Ville-Veikko Ahonen on kertonut, että hoitajamitoitukset ovat liian kovia ja hoitotakuu on liian kova. Hän myös puhuu ympärivuorokautisesta hoidosta, jolla läksytitte minua, että siinä tarvitaan kaikki ne ihmiset, jotka on. Nyt hän sanoo, että tarvitseeko sen aina olla viimeiseen asti koulutettu henkilö vai riittävätkö jotkut käsiparit. Millä mandaatilla hän puhuu, kun te puhutte ihan eri asioita? Eli hyvinvointialueiden ohjausosaston osastopäällikkö Ville-Veikko Ahonen. Onko hänellä mandaatti antaa näitä haastatteluja? Oletteko te vielä samaa mieltä? [Eduskunnasta: Hyvä kysymys!]

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä. [Aki Lindén: Tämä kuuluu kyllä Purralle eli valtiovarainministerille!]

**16.31 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En pysty kommentoimaan kyseisen henkilön sanomisia, ja kuulen ensimmäisen kerran, että hän on näin julkisuudessa kommentoinut. [Välihuutoja] Tässä ei ole mitään poliittista linjausta ainakaan sosiaali- ja terveysministerin puolelta, eikä asia oikeastaan edes kuulu minun vastuualueelleni, [Välihuutoja] vaan se menee valtiovarainministeriöön ja se menee ministeri Ikoselle. [Välihuutoja — Vasemmalta: Minkä takia vastuuministeri ei vastannut? — Aki Lindén: Tämä henkilö on valtiovarainministeriössä töissä!]

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Rauhoitutaanpa taas. [Eduskunnasta: Onko kellään mitään vastata?] — Viimeinen lisäkysymys tähän aihepiiriin liittyen. Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

**16.31 Tytti Tuppurainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Perustelut tästä taloudellisesta tilanteesta ja työllisyydestä olisivat uskottavampia, ellei tutkitun tiedon perusteella näiden leikkausten seurauksena tulisi 100 000 uutta toimeentuloasiakasta — 100 000 uutta suomalaista toimeentulotuella [Ben Zyskowitz: Kertokaapa ne demareiden säästökohteet!] — tai ellei tähän mennessä olisi syntynyt jo yli 20 000 uutta työtöntä. Tämä on se saldo.

Puhemies! Valtiovarainministeri Purra ei ole vastannut kysymyksiin siitä, tuleeko teiltä kehysriihessä toimia, joilla myös hyväosaiset suomalaiset otetaan mukaan talouden tasapainottamistoimiin, ja tuleeko teiltä kehysriihestä toimia, joilla jollakin tavalla pienituloisille kompensoidaan näitä kovia leikkauksia. Näitä me kysymme.

Mutta ennen muuta me kysymme, arvoisa puhemies, että, valtiovarainministeri Purra, miltä se teistä tuntuu, kun tavalliset suomalaiset näistä leikkauksista kärsivät, ja miltähän tavallisista suomalaisista tuntuu, kun te ilkutte näillä leikkauksilla suuret saksat ja leikkua lauta kädessänne. [Välihuutoja] Te olette todennut, että empatia ei kuulu politiikkaan, ja siltä se todella vaikuttaa, mutta minä voin asettua teidän asemaanne, valtiovarainministeri Purra: teistä varmaan tuntuu kiusalliselta, kun me kysymme näistä saksista ja leikkauslau-doista. [Puhemies koputtaa — Perussuomalaisten ryhmästä: Koulukiusaamista!] Saisimme ko teiltä vastauksen? Miltä se tuntuu?

## Pöytäkirja PTK 26/2024 vp

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

**16.33 Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämän hallituksen toimia julkisen talouden sopeuttamisen suhteen helpottaisi huomattavasti, mikäli te olisitte tehneet oman työnne viime kaudella. [Välihuutoja] Sen sijaan te ette tehneet. Te jätitte meille valtavan saldon, joka meidän pitää kuroa umpeen, vaikka tismalleen ne samat luvut olivat teidän saatavillanne. Te olisitte voineet tehdä tismalleen samoja vaikeita poliittisia päätöksiä, mutta te ette tehneet. [Välihuutoja — Puhemies: Hyvät edustajat! — Puhemies koputtaa]

Tämän vuoden toimista on tehty vaikutusarviot valtiovarainministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön yhteistyönä, ja niiden mukaan lähes puolella kotitalouksiin kuuluvista ihmisistä tulot nousevat. Yli 30 prosentilla ne pysyvät samana. Kyllä, yli kymmenellä prosentilla, eli etuuksien saajilla, ne myös laskevat. Ainoastaan muutamalla prosentilla merkittävästi eli yli kymmenen prosenttia. [Välihuutoja] Tämä on se todellisuus. Ymmärrän, että teidän intressinne mukaista on puhua tällä tavalla kuin te puhutte, mutta myös minä vetoan siihen, [Puhemies koputtaa] mitä ministeriöistä on vaikutusarvioita laadittu.

Kysymyksen käsittely päättyi.

### 2.3. Suullinen kysymys EU:n ennallistamisasetuksesta (Hannu Hoskonen kesk)

Suullinen kysymys SKT 50/2024 vp

*Suullinen kyselytunti*

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Seuraava kysymys. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

*Keskustelu*

**16.34 Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Kun Suomi liittyi Euroopan unionin jäseneksi vuonna 1995, silloin kiistatta sovittiin, että metsät ja metsäpolitiikka kuuluvat täysin suomalaisten päätöksenteon piiriin. Suomen metsiä on puolustettu Euroopan unionin hyökkäyksiltä lähes kolme vuosikymmentä ankarasti, ja siinä on pärjätty tähän saakka. [Juho Eerola: Mutta nyt on menty metsään!]

Kuitenkin nyt Euroopan unionin ennallistamisasetus on etenemässä päätösvaiheeseen, niin kuin olemme kuulleet muun muassa hallitukselta ja monelta muulta puhujalta. Kokoomus ja perussuomalaiset ovat kuitenkin aivan hiirenhiljaa tässä asiassa. Eihän tällainen hiljaisuus palvele ketään. Vaalikampanjoinnin aikana huusitte ennallistamisasetusta vastaan niin, että oikein korviin koskee vieläkin. Nyt on tilanne sellainen, että saamieni tietojen mukaan Unkari aikoo äänestää tätä ennallistamisasetusta vastaan ja Suomi on joutumassa vaa’ankieliasemaan elikkä ratkaisijan paikalle.

Arvoisa ympäristöministeri, jos te vetäydytte äänestyksestä, eli pidättäydytte, tai äänestätte puolesta, se tarkoittaa, että ennallistamisasetus tulee voimaan. Ainoa vaihtoehto on, että äänestätte vastaan. Äänestättekö tätä asiaa vastaan vai annatteko Suomen metsät eurossosialistien haltuun?

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Ministeri Mykkänen, olkaa hyvä.

## Pöytäkirja PTK 26/2024 vp

**16.35 Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos se Suomen kannasta on kiinni, niin tämä ennallistamisasetus nykymuodossaan kaatuu. Meidän analyysi on, että edelleen, tässäkin muodossa, ennallistamisasetuksen velvoitteet ja kustannukset painottuvat kohtuuttomalla tavalla Suomeen verrattuna useimpiin muihin maihin, [Vasemmalta: Kyllä vai ei?] ja siksi Suomi äänestää siinä leirissä, joka tämän kaataa, jos siinä leirissä määrävähemmistö on. [Antti Kurvinen: Kyllä vai ei?] Näin tulemme toimimaan.

Tämän viimeisen 12 kuukauden aikana Suomi on sinänsä toiminut täysin johdonmukaisesti. Nythän jotkut muut maat ovat viime hetken epäröintiä ja päätöksien kiertämistä tehneet, ja siitä johtuu tämä varsin erikoinen tilanne juuri tällä hetkellä, että ollaan vaa'ankielitilanteen lähellä. Viime kesäkuussa, kun oli hallituksen vaihtotilanne, suuri valiokunta otti kannan, että äänestettiin vastaan. Syksyn aikana ehkä ei täällä niinkään ääntä pitämällä mutta tiukasti neuvotellen saimme sinänsä ennallistamisasetusta tuotua Suomen kannalta joustavampaan suuntaan, mutta trilogivaiheen päätteeksi totesimme, että edelleen se on kohtuuton, ja emme olleet tukemassa sitä määräenemmistöä, joka silloin syntyi. Näin toimimme myös nyt, jos se äänestykseen tuodaan.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää tähän aiheeseen liittyviä lisäkysymyksiä, painamaan V-painiketta ja nousemaan seisomaan. — Edustaja Aittakumpu, olkaa hyvä.

**16.37 Pekka Aittakumpu kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin vielä ympäristöministeriltä tarkennuksen: Kyllä vai ei? Miten Suomi tulee äänestämään?

Ihmiset ovat nyt hyvin huolissaan ylipäättäänkin ilmastopolitiikasta. Hallitus nimittäin näyttää näissä EU-avaintavoitteissaan ripustautuvan yhä tiukemmin EU:n yhteiseen ilmastopolitiikkaan, ja me kaikki tiedämme, mitä EU:n ilmastopolitiikka on Suomelle merkinnyt: heikennyksiä maatalouteen, yrityksiä museoida maamme metsät, lisää kustannuksia ihmisten liikkumiseen ja asumiseen. Tätä vastaan keskusta on taistellut ja taistelee. Emme halua antaa metsiämme ja maitamme Brysselin kiiltonahkakenkien litistettäväksi.

EU:ssa ei ole onnistuttu ottamaan Suomen erityisoloja huomioon. Meillä välimatkat ovat pitkiä ja asuntojen tulee pysyä lämpiminä paukkupakkasillakin, ja ulkomaankaupamme perustuu merikuljetuksiin. Meillä ei ole varaa lisätä kansalaisten kustannuksia. [Vilhelm Junnila: Mitä keskustalaiset mepit ovat tehneet?] Ketään ei auta, vaikka pysäytettäisiin koko Suomi, jossa on maailman puhtain ilma — Kuusamossa, Utsjoella ja Sodankylässä tarkalleen ottaen. Olennaista on, että suuret saastuttajamaat saadaan kuriin. [Puhemies koputtaa]

Kysyn ministeriltä: miksi Suomi sitoutuu EU-avaintavoitteissaan näin tiukasti EU:n yhteiseen ilmastopolitiikkaan?

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Ministeri Mykkänen, olkaa hyvä.

**16.38 Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten sanottu, Suomi on äänestyksessä siinä leirissä, jonka äänin ennallistamisasetus pysähtyy tässä muodossaan, jos siinä leirissä riittävästi maita on. [Keskustan ryhmästä: Kyllä vai ei?] Näin se äänestyskäyttäytyminen menee.

## Pöytäkirja PTK 26/2024 vp

Mitä sitten itse asiaan tulee, niin sinänsä syyhän siihen on, että Suomessa meillä on sel-  
laisia metsiä ja vesiä suhteessa niin paljon enemmän kuin useimmissa muissa maissa, että  
tällä ennallistamisasetuksen velvoitteet johtavat korkeampiin kustannuksiin, ja tästä syys-  
tä haluamme toimia toisella tavalla kansallisin keinoin. [Välihuutoja] Mitä tulee ilmasto-  
politiikkaan, jonka edustaja tässä mainitsi, niin siinä sinänsä on nyt hyvä mahdollisuus, että  
seuraava komissio ottaa astetta enemmän teollisuuspoliittisen, omavaraisuutta korostavan  
ja puhtaaseen teknologiaan nojaavan linjan, ja kyllä, myös metsien käyttöä ja biotaloutta  
korostavan linjan. [Keskustan ryhmästä: Kyllä vai ei?] Hallitus tämän kannan puolesta  
työskentelee, kun ruvetaan tekemään 2040-ilmastoarkkitehtuuria ja toki myös kun 2030-  
tavoitteita EU:ssa toimeenpannaan.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Kulmuni, olkaa hyvä.

16.39 **Katri Kulmuni kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tällä ym-  
päristöministeri viittaa viime kesänä 16.6., silloin kun hallitusta oltiin muodostamassa,  
otettuun suuren valiokunnan kannanottoon, jossa nykyiset hallituspuolueet ja osa opposi-  
tiosta ottivat kannaksi suhtautua edelleen kriittisesti tähän ennallistamisasetukseen — ei-  
vät kielteisesti, vaan kriittisesti. [Keskustan ryhmästä: Perussuomalaiset taipui!] Se on hal-  
lituksen kanta. Sen sijaan siihen liittyi keskustan toimesta vastalause, jossa kanta on sel-  
keän kielteinen: ennallistamisasetusta ei tule hyväksyä. [Antti Kurvinen: Selkeä ei!]

Arvoisa ministeri, te olette taitava ja yritätte kertoa, että jos Suomi pidättäytyy muuta-  
man muun jäsenmaan kanssa, niin vastuu ei silloin ole teillä, kun nämä puolesta äänestävät  
tulevat saamaan sen ennallistamisasetuksen läpi. Miksi Suomi ei kerro reilusti omaa kan-  
taansa? Miksi Suomi ei nyt johda tätä ja kerro selkeästi, että te äänestäisitte vastaan? Vai  
meinaako hallitus luikkia nyt karkuun ja antaa muiden viedä tämän asian maaliin? [Puhe-  
mies koputtaa] Tuleeko Suomi äänestämään ”kyllä” vai ”ei”?

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Ministeri Mykkänen, olkaa hyvä.

16.40 **Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa  
puhemies! Kuten olen tässä yrittänyt useampaan kertaan sanoa, Suomi on tässä asiassa nyt  
”ei”-leirissä siinä muodossa kuin asetus tällä hetkellä on tulossa. [Perussuomalaisten ryh-  
mästä: Menikö se jakeluun?] Neuvostossa ”ei” voi sanoa käytännössä kahdella tavalla:  
[Välihuutoja] Ne, jotka sanovat ”kyllä”, ovat määräenemmistössä, jota siellä mitataan, ai-  
van kuten edustaja Kulmuni erittäin hyvin tietää, ja ne, jotka ovat vastaan, joko pidättäy-  
tyvät tai äänestävät vastaan. Sillä on täysin samanarvoinen vaikutus läpi menemiseen.  
[Hannu Hoskonen: Ei! — Välihuutoja] Näin on, ja sillä ei sinänsä ole merkitystä. [Keskus-  
tan ryhmästä: Sillä on suuri merkitys! — Välihuutoja] Jos näin ei olisi, niin varmaan tä-  
nänpäivään ei keskusteltaisi EU-maiden kesken siitä, miten tässä eri maat toimivat.

Suomi on ollut johdonmukainen viimeisen 12 kuukauden aikana. [Anne Kalmari: Että  
pidättäydytään tässä asiassa! — Välihuutoja] Tosin sitä ennen hallitus äänesti eri vaiheissa  
toisella tavalla edellisen hallituksen aikana. Mutta 12 kuukauden aikana on toimittu siten,  
että jos meistä riippuu... Valitettavasti ennallistamisasetusta ei ole saatu sellaiseen muo-  
toon, jota olisimme voineet olla tukemassa, ja jos muut olisivat äänestäneet samalla taval-  
la, niin tätä asetusta ei tällä hetkellä olisi olemassa. [Keskustan ryhmästä: Te olette Sirpa  
Pietikäisen linjalla!]

## Pöytäkirja PTK 26/2024 vp

### 2.4. Suullinen kysymys EU:n ennallistamisasetuksesta (Inka Hopsu vihr)

Suullinen kysymys SKT 51/2024 vp

*Suullinen kyselytunti*

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Vihreiden eduskuntaryhmän kysymys liittyy samaan aihepiiriin. Käsitlemme sen tässä samassa yhteydessä. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

*Keskustelu*

16.42 **Inka Hopsu vihr:** Arvoisa puhemies! On tämä surkeaa kuultavaa. Millainen ympäristöministeri ei ole valmis edistämään luontokadon torjumista ja ilmastokriisin torjumista? EU:n ennallistamisasetus on vaakalaudalla, kun jo hyväksytty sopu luontotavoitteiden edistämiseksi on rikottu. Suomi on jälleen pelinratkaisijan paikalla, sillä näyttäisi siltä, että Suomen ääni asetuksen puolesta voisi ratkaista asetuksen läpimenon. Voimaan astuessaan ennallistamisasetus parantaisi merkittävästi heikentyneitä elinympäristöjä niin Suomessa kuin Euroopassa kokonaisuudessa. Äänestämällä asetuksen puolesta Suomi osoittaisi sitoutumistaan suojella uhanalaisia lajeja, säilyttää arvokkaita luontotyyppejä ja torjua ekosysteemien heikkenemistä. Se parantaisi ihmisten elinoloja ja ruokaturvaa ja estäisi kriisejä. Kysynkin ilmastoministeri Mykkäselä: miten hallitus aikoo lunastaa kauniit lupauksenne, jos aiotte äänestää ennallistamisasetusta vastaan? [Välihuutoja]

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Ennen kuin annan puheenvuoron edustaja Mykkäselä, pyytäisin edustajia ystävällisesti käymään muut äänekkäät keskustelut tämän salin ulkopuolella. [Timo Heinonen: Eivät ne kuulu sieltä tänne!] — Ministeri Mykkänen, olkaa hyvä.

16.43 **Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, kiitoksia! Tolkun keinoin, niin kaupungeissa, maaseutumaisemissa kuin talousmetsissä ja suojelualueillakin. Meillä on eri sektoreiden ja toimialojen luontotiekartat työtössä. Meillä on pilotteja käynnissä, joissa osakeyhtiörahoitusta, siis yksityistä rahoitusta, ennallistamisprojekteihin niin valtion omistamilla alueilla kuin yksityismetsissäkin on tapahtumassa. Meillä on muun muassa MTK:n ja puuta jalostavan teollisuuden luonnon monimuotoisuus -tiekarttatyöstä konkreettisia tuloksia tulossa. Jatkamme sinänsä jo useamman hallituskauden aikana menestyksekkäästi eteenpäin vietyä Metso-ohjelmaa, jossa vapaaehtoisin toimin suojellaan yksityismaiden metsiä — sitä jatketaan tänä vuonna noin 3 000 hehtaarin verran, kuten viime vuonnakin —, ja Helmi-ohjelmaa, jossa erityisesti ennallistetaan luonnonalueita, tänä vuonna noin 5 000 hehtaarin verran. [Sofia Virta: Kyllä vai ei?] Lisäksi panostamme nyt tavoitteellisemmin valuma-aluekohtaisiin Saaristomeripilotteihin, ja vaelluskalatyötä tehdään tietysti ennen kaikkea maa- ja metsätalousministeriön johdolla. [Krista Kiuru: Eli ei ole sen vertaa johtajuutta, että tietäisi kyllä vai ei!]

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Minja Koskela, olkaa hyvä.

16.44 **Minja Koskela vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tätä EU:n ennallistamisasetusta on valmisteltu pitkään, ja nyt kun Unkari on kääntänyt populistisesti takkia,

## Pöytäkirja PTK 26/2024 vp

niin Suomi on tässä vaa'an kieliasemassa. Tässä on tietenkin kyse ennen kaikkea luonnosta ja siitä, miten me luontoa kohtelemme, mutta lisäksi on kyse työllisyydestä. Suomella on nyt mahdollisuus käyttää rahaa siihen, että parannetaan luonnon tilaa ja samalla työllistetään ihmisiä. Olisi tietenkin täysin päätöntä ryhtyä himmailemaan tämän kanssa, ja olisin kysynyt, että kai hallitus aikoo sitoutua tähän ennallistamisasetukseen, mutta koska kuulumme juuri, että näin ei ole, mitä pidän käsittämättömänä, [Perussuomalaisten ryhmästä: Kuuliko keskusta?] niin kysyisin: mikä on hallituksen ympäristöpolitiikan linja, koska minusta tämä vaikuttaa nyt varsin linjattomalta?

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Ministeri Mykkänen, olkaa hyvä.

**16.45 Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Ensinnäkin sitä luontoa voi parantaa ja suojella myös ilman EU:n velvoitteita, ja äsken kuvasin, millä toimilla: Metso-ohjelmilla, toimialojen luontotietokartoilla, biodiversiteettityöllä ja niin edelleen.

Mutta varsinaisesti kysymykseen, kun tässä edustaja Koskela jälleen ihmetteli, miksi emme voi tukea ja miksi olemme kaatamassa tätä ennallistamisasetusta sen nykymuodossa: Siinä on kyllä enemmän joustoa kuin vuosi sitten olleessa versiossa, jota edellinen hallitus sinänsä tuki. [Perussuomalaisten ryhmästä: Oho! — Välihuutoja] Tässä on nyt enemmän joustoa, mutta edelleen ne luonnontilaan palauttamisen tavoitetasot 2030 mutta varsinkin 2040 ja 2050 ovat sen verta korkeita Suomen oloissa — me emme ole Hollanti emmekä me ole Belgia, vaan meillä on valtavat määrät metsää ja meillä on paljon luontoa ja vesistöjä, joista me ollaan ylpeitä, mutta niissä on paljon ihmisen kädenjälkeä, koska suomalaiset ovat täällä pitkään asuneet ja suomalaiset luontoa hyödyntävät — että se tapa, jolla tässä velvoitteita asetetaan, voisi johtaa sellaisiin kustannuksiin ja rajoituksiin, joita tämän salin enemmistö ja Suomen kansan iso enemmistö eivät pidä kohtuullisina. [Puhemies koputtaa] Sen takia me halutaan edetä omin ehdoin tässä, ei EU:n ehdoin.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Eestilä, olkaa hyvä.

**16.46 Markku Eestilä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy todeta, että kyllä nykyinen komissio on yllättänyt sillä, että se tuottaa meille esityksiä — milloin on metsäkatoasetus, milloin on ennallistamisasetus tai metsien monitorointi — mutta kaikille näille esityksille on tyypillistä se, että niissä ei ole vaikutusarvioita, erityisesti taloudellisia vaikutusarvioita. [Krista Kiuru: Se on niin kuin tämä hallituskin!]

Me tiedämme, että Suomen metsäteollisuus vastaa lähes 20 prosentista Suomen tavara- viennistä. Kysyisinkin lähinnä maa- ja metsätalousministeriltä: Kun tämä suojelu ja metsien taloudenhoito ja hyvä metsänhoito asetetaan aina vastakkain — ja eihän sen näin pitäisi olla — niin kumpiko tapa tuottaa keskipitkällä aikajänteellä paremman tuloksen, se jos talousmetsiä hoidetaan hyvin jättämällä lahopuita ja sekametsää, jolloin monimuotoisuus edistyy ja myös hiilisidonta edistyy hyvin, vai se, jos vain suojellaan yksisilmäisesti lisää? [Puhemies koputtaa] Kumpiko on parempi tie hoitaa Suomen monimuotoisuutta ja ilmastovelvoitteita?

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Ministeri Essayah, olkaa hyvä.



## Pöytäkirja PTK 26/2024 vp

**16.48 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Kiitoksia edustajalle hyvästä kysymyksestä. — Kyllähän on niin, että suomalainen metsäpolitiikka perustuu juuri siihen, että me pystymme monimuotoisesti hyödyntämään meidän metsiä. Meillä on metsistä virkistyskäyttöä, ja me suojelemme runsaan määrän suomalaisia metsiä. Itse asiassa Euroopan tiukasti suojelluista metsistä yli puolet sijaitsee Suomessa. Sen lisäksi tietenkin meillä on mahdollisuus myöskin talouskäyttöä meidän metsiä.

Kun ajatellaan ilmaston kannalta, niin ei ole parempaa hiilinielua kuin nuori, kasvava metsä, jolloinka on aivan selvä, että myöskin ilmaston kannalta on järkevää, että me monimuotoisesti hyödynnämme meidän metsiä.

Siinä mielessä edustaja on aivan oikeassa, että tämän komission aikana on tullut todella haastavia esityksiä, joissa on esimerkiksi unohdettu, kuinka erilaisista lähtötilanteista ja erilaisista biologisista lähtötilanteista meidän eurooppalaiset maat lähtevät. Siinä mielessä toivotaan, että nyt päästään sitten esimerkiksi Euroopan parlamentin vaaleissa vaikuttamaan siihen, minkä näköinen on parlamentti ja minkä näköinen on komissio. Kannustan kaikkia suomalaisia äänestämään järjen ääntä sinne parlamenttiin. [Petri Huru: Juuri näin!]

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Ohisalo, olkaa hyvä.

**16.49 Maria Ohisalo vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänään on itse asiassa maailman metsäpäivä, ja onkin tarpeen kysyä, että minkälaista se hallituksen metsäpolitiikka sitten mahtaa olla. Aika surkealta ylipäätään näyttää tämä ympäristö- ja ilmastopolitiikan kokonaisuus. Mehän tiedämme, että vanhoja, luonnontilaisia metsiä on Suomessa jäljellä todella vähän, ja nyt kerron, mitä te kirjoitatte itse hallitusohjelmassanne: ”Hallitus suojelee jäljellä olevat kansalliset kriteerit täyttävät valtion luonnontilaiset, vanhat metsät.” Olemme kuitenkin saaneet julkisuudesta lukea, että hallituksen tavoitteena vaikuttaa olevan vanhan metsän kriteerien laatiminen mahdollisimman tiukaksi, jotta sitä vanhaa metsää suojeltaisiin niin vähän kuin mahdollista.

Vanhat metsät ovat luonnon monimuotoisuuden aarreaittoja. Monet uhanalaiset lajit ovat riippuvaisia niistä. Jos jäljellä olevia vanhoja metsiä ei saada suojeltua, ei Suomi voi saavuttaa tavoitteitaan luontokadon pysäyttämiseksi. Kysynkin ympäristöministeriltä: milloin hallituksen työ vanhojen metsien suojelemiseksi valmistuu, ja onko hallitus valmis arvioimaan uudestaan kriteerejä siten, [Puhemies koputtaa] että kaikki vanhat metsät saadaan suojeluun?

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Ministeri Mykkänen, olkaa hyvä.

**16.50 Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Ohisalo siteerasi hallitusohjelmaa sinänsä aivan oikein, ja siinä todetaan, että nimenomaan vanhojen, luonnontilaisten metsien suojelu valtion maiden osalta on asia, jossa hallitus haluaa edetä. Sitä päätöstä valmistellaan, ja ollaan menossa siihen tilanteeseen, että varmasti tämän kevään aikana meillä on siitä tarkemmat tiedot kertoa. Tämä on tärkeä asia sinänsä, että todella pystytään parantamaan uhanalaisten lajien säilymistä ja vanhojen metsien ja luonnontilaisten metsien biotooppien säilymistä. Tehdään tämäkin tolkkullisin ja oikeasuhtaisin keinoin, eikä revitä maata kahtia tässä asiassa. Meillä on mahdollisuus siihen edetä, ja sinänsä on tehty hyvää työtä niin vapaaehtoisten suojeluohjel-

## Pöytäkirja PTK 26/2024 vp

mien kuin esimerkiksi Metsähallituksen toimin tähänkin asti, ja tässä asiassa järkevin keinoin edetään jatkossakin.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia — Edustaja Seppänen, olkaa hyvä.

**16.51 Sara Seppänen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tulevat EU-vaalit ovat kriittisen tärkeitä Suomelle. EU:n tulisi lopettaa tämä politiikka, jossa se kahmii valtaa niin metsäpolitiikan, ympäristölainsäädännön, terveydenhuollon kuin koulutuksenkin suhteen. EU:n on palattava takaisin sille alun perin perustettuihin tehtäviin. [Eduskunnasta: Onko tämä hallituksen linja?] Euroopan turvallisuuden ja vapaan kaupan tulee olla sen tehtävien keskiössä. Uudessa turvallisuusympäristössä EU:n rooli rauhan ja turvallisuuden takaajana korostuu. Palatakseni tähän edellä olevaan keskusteluun: eikö niin, arvoisa ministeri Mykkänen, että hallitusohjelmassa on selkeästi kirjattu metsäpolitiikan kuuluvan kansallisiin käsiin?

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Ministeri Mykkänen, olkaa hyvä.

**16.52 Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen:** Arvoisa puhemies! Tämänkertainen teeraus hallitusohjelmasta oli aivan kohdallaan, ja on hyvä, että edustajat lukevat hallitusohjelmaa tältäkin osin. Tämähän sinänsä, niin kuin täällä on tänäänkin tullut esille, itse asiassa edustaja Hoskosen puheenvuorossakin, on ollut pitkäjänteinen, 30 vuoden työ suomalaisittain. Me lähdemme siitä, että Suomessa osataan paremmin — vaikka tässäkin salissa opposition sisällä tuntuu olevan myös monta linjaa — päättää se, miten suomalaisia metsiä kannattaa hoitaa, kuin niin että EU:ssa liian yksityiskohtaisesti mentäisiin säätelemään tätä asiaa.

Se on selvää, että totta kai Euroopan unionissa, myös tämän vaalikauden aikana suuressa valiokunnassa hyväksytyjen kantojen mukaan, on tärkeitä edetä yhteisissä ilmastomuutoksen hillinnän toimenpiteissä ja yhdessä myös löytää ohjelmia, joilla voidaan edesauttaa luontokadon vähenemistä, mutta silloin kun puhutaan yksityiskohtaisista keinoista, vilpittömästi sanon, että tämän komission aikana on monessa aloitteessa menty liian yksityiskohtaisiin velvoitteisiin, mikä nyt kostaustuu siinä, että moni asia nostattaa sellaista vastareaktiota, joka on ymmärrettävää. Itse tavoitteissa olisi järkevämmin keinoin mahdollista yhteistyössä edetä.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Viimeinen lisäkysymys tähän aiheeseen liittyen, edustaja Kallio, olkaa hyvä.

**16.53 Vesa Kallio kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eilen sekä ympäristövaliokunnassa että talousvaliokunnassa äänestettiin metsien monitorointiin liittyen. Keskusta esitti siellä kielteistä kantaa näihin delegoituihin säädöksiin liittyen, mutta hallituspuolueiden ja muiden oppositiopuolueiden äänillä sinne jäi kriittinen kanta. [Keskustan ryhmästä: Ohhoh!] Metsien osalta on vain kaksi vaihtoehtoa: joko ovi on kiinni tai se on auki. Nyt se ovi on raollaan. Keskusta esitti molemmissa tapauksissa kielteistä kantaa — komissiolle ei tule antaa avainta eikä ovikoodia. [Mauri Peltokangas: Luetun ymmärtäminen kunniaan! — Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

## Pöytäkirja PTK 26/2024 vp

Hieman epäselväksi jää ministeri Mykkäsen vastaus. Toivon mukaan se on ”ei”, ja toivon mukaan se on myös tässä metsien monitoroinnissa ”ei”. Tällä hetkellä se on savolaisittain jyrkkä ”ehkä”. [Hannu Hoskonen: Onko se ”ei”, vai onko se jotain muuta? — Anne Kalmari: Haluatteko antaa vallan EU:lle?]

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Ministeri Essayah, olkaa hyvä.

16.54 **Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin jos puhutaan metsien monitoroinnista, niin todellakin käsittely on täällä eduskunnassa kesken. Suuri valiokunta on sitten se, joka tulee päättämään Suomen kannan, ja suuressa valiokunnassa tämä käsittely on vielä edessä.

Kysymyksen käsittely päättyi.

### 2.5. Suullinen kysymys rasismien torjumisesta (Eva Biaudet r)

Suullinen kysymys SKT 52/2024 vp

*Suullinen kyselytunti*

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Seuraava kysymys, nästa fråga. — Ledamot Biaudet, varsågod.

*Keskustelu*

16.55 **Eva Biaudet r:** Herr talman! Arbetet mot rasism gynnar hela Finlands framgång. Det är nödvändigt att regeringen tar till konkreta åtgärder för att motverka rasism och diskriminering.

Herra puhemies! Suomen Punaisen Ristin kyselytutkimuksen mukaan 82 prosenttia suomalaisista on kokenut tai todistanut rasismia. Jopa 46 prosenttia afrikkalaistaustaisista miehistä on kokenut rasismia. [Välihuutoja] On välttämätöntä, että Suomessa kaikkia ihmisiä kohdellaan yhdenvertaisesti, niin että jokainen tuntee kuuluvansa tänne. [Juha Mäenpää: Myös metsäsaamelaiset!] Työtä rasismia vastaan on siis tehtävä nyt määrätietoisesti. [Eduskunnasta: Ovatko Biaudet ja perussuomalaiset samoilla linjoilla?] Tarvitsemme sekä rakenteita että määrällisiä tavoitteita. Pääministerin keskustelu maahanmuuttajajärjestöjen ja ihmisoikeustoimijoiden kanssa on hyvä alku, jolle toivomme aktiivista jatkoa. On tärkeää, että rasismia kohdanneita ryhmiä edustavat järjestöt ovat myös mukana tässä työssä jatkossa.

Arvoisa ministeri Grahn-Laasonen, kerroitte, että olitte mukana maanantain pyöreän pöydän keskustelussa. [Puhemies koputtaa] Toivon työn jatkuvan, ja kysyisinkin nyt: mitä konkreettisia toimenpiteitä tämän antirasistisen työn jatkoon hallitus suunnittelee?

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.56 **Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todella tärkeä aihe, ja kiitos, että se nousi YK:n rasisminvastaisena päivänä.

## Pöytäkirja PTK 26/2024 vp

Rasismi on Suomessa todellinen ongelma, ja tästä keskusteltiin pääministerin johdolla maanantaina järjestöjen kanssa, maahanmuuttajataustaisten toimijoiden kanssa ja ihmisoi-keustoimijoiden kanssa etsien konkreettisia toimia. Hallitus valmistelee nyt viime kesän tiedonannon pohjalta konkreettista toimintaohjelmaa, jossa on siis tekoja. Siihen on varatu myöskin rahoitusta.

Ne teemat, joita käsiteltiin, liittyivät nimenomaan työelämässä kohdattuun rasismiin, joka on aidosti iso ongelma. Teemoja, joita nousi, oli se, miten Suomi voisi huolehtia pitovoimastaan, niin että me saamme pidettyä korkeakoulutetut osaajat Suomessa. Pohdittiin sitä, miten varmistetaan nuorille harjoittelupaikkoja ja miten rekrytoinnit voisivat olla avoimempia, reilumpia ja yhdenvertaisempia. Lisäksi edistetään yhdenvertaisuussuunnittelua. Hallituksen tasa-arvoministerinä osallistuin tähän keskusteluun, ja koko hallitus on tähän työhön sitoutunut.

Kysymyksen käsittely päättyi.

### 2.6. Suullinen kysymys nuorten hyvinvoinnin lisäämisestä (Mika Poutala kd)

Suullinen kysymys SKT 53/2024 vp

*Suullinen kyselytunti*

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Seuraava kysymys. — Edustaja Poutala, olkaa hyvä. [Hälinää — Puhemies koputtaa] — Edustaja Poutalalla on nyt puheenvuoro.

*Keskustelu*

**16.57 Mika Poutala kd:** Arvoisa puhemies! Tämänpäiväisessä päätöksessä hallitus on päättänyt esittää lisätalousarvion kautta 1,1 miljoonaa euroa liikunnan ja urheilun edistämiseen. Lisäksi reilu kaksi miljoonaa euroa on tulossa liikunnallisen elämäntavan ja liikuntaolosuhteiden edistämiseen. Kolmas myönteinen kohta liittyy nuorisotyöhön, jossa yli kolme miljoonaa euroa on osoitettu etsivään nuorisotyöhön, nuorisotyöhön kouluissa ja oppilaitoksissa sekä nuorten työpajatoimintaan. Kristillisdemokraatit ovat tehneet kovasti työtä näiden asioiden eteen, ja haluankin kiittää liikunta-, urheilu- ja nuorisoministeriä näistä päätöksistä. Haluaisin kysyä: minkälainen vaikutus näillä panostuksilla tulee olemaan sekä nuorten hyvinvoinnin lisääntymiseen että syrjäytymisen ehkäisemiseen?

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Ministeri Bergqvist, olkaa hyvä.

**16.58 Liikunta-, urheilu- ja nuorisoministeri Sandra Bergqvist** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos erittäin hyvästä ja tärkeästä kysymyksestä. Olen erittäin iloinen siitä, että hallitus on tänään päättänyt sekä nuorisopaketista että urheilupaketista.

Tähän nuorisopakettiin on myönnetty kolme miljoonaa euroa, ja näitä miljoonia menee nyt sitten etsivään nuorisotyöhön ja nuorten työpajatoimintaan, ja tämä on erittäin tärkeä asia.

Samalla on myös myönnetty urheilupaketti. Siihen on myönnetty 3,2 miljoonaa euroa. Nyt panostetaan siihen, että huippu-urheilijat voivat entistä paremmin valmistautua olympialaisiin sekä nyt kesällä että talviolypialaisiin vuonna 26. Panostetaan myös suurta-

## Pöytäkirja PTK 26/2024 vp

tumiin, ja tässä meidän fokus on ollut just nuorten arvokisoihin. Panostetaan seuratoimintaan ja annetaan lapsille ja nuorille mahdollisuuksia harrastaa paikallisella tasolla. Haluamme myös edistää yhdenvertaisuutta liikunnassa ja urheilussa. Ja kuten puhuttiin tänään, niin nyt vietetään Rasisminvastaista viikkoa, ja sen takia on tosi tärkeää, että meidän viesti on ja tulee olla, että rasismille ei ole tilaa, [Puhemies koputtaa] ei yhteiskunnassa eikä urheilussakaan.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

### 3. Ilmoituksia

#### 3.1. Kertomukset

Eduskunnalle on annettu Vanhusasiavaltuutetun kertomus eduskunnalle 2024 (K 3/2024 vp).

#### 3.2. Kertomukset

Eduskunnalle on annettu Eduskunnan tilintarkastajien tilintarkastuskertomus eduskunnan tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja kirjanpidosta sekä hallinnosta vuodelta 2023, Eduskunnan tilintarkastajien tilintarkastuskertomus Valtiontalouden tarkastusviraston tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja kirjanpidosta sekä hallinnosta vuodelta 2023 ja Eduskunnan tilintarkastajien tilintarkastuskertomus Ulkopoliittisen instituutin tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja kirjanpidosta sekä hallinnosta vuodelta 2023 (K 7-9/2024 vp).

### 4. Suuren valiokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 10/2024 vp

*Vaaleja*

Eduskunta valitsi suuren valiokunnan varajäseneksi edustaja Pekka Toverin.

### 5. Välikysymys hallituksen alueellisesti syrjivästä politiikasta

Välikysymys VK 2/2024 vp

Pöytäkirjan liite Epäluottamusehdotukset 20.3.2024 Liite 5A

*Ainoa käsittely*

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Nyt tehdään päätös edustaja Antti Kurvisen ym. välikysymyksestä hallituksen alueellisesti syrjivästä politiikasta. Keskustelu asiasta päättyi 20.3.2024 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa ovat edustaja Antti Kurvinen edustaja Hanna Kososen kannattamana, edustaja Seppo Eskelinen edustaja Lotta Hamarin kannattamana, edustaja Krista Mikkonen

## Pöytäkirja PTK 26/2024 vp

nen edustaja Hanna Holopaisen kannattamana ja edustaja Laura Meriluoto edustaja Hanna Sarkkisen kannattamana tehneet ehdotukset epäluottamuksen antamisesta valtioneuvostolle. Ehdotukset on monistettuna jaettu edustajille. (Pöytäkirjan liite 5A) — Selonteko ruotsiksi.

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Ehdotuksista on äänestettävä. Ensin äänestetään edustaja Krista Mikkosen ehdotuksesta edustaja Meriluodon ehdotusta vastaan, sitten voittaneesta ehdotuksesta edustaja Eskelisen ehdotusta vastaan ja tässä äänestyksessä voittaneesta edustaja Kurvisen ehdotusta vastaan. Lopuksi äänestetään siitä, nauttiiko valtioneuvosto eduskunnan luottamusta.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

1) Krista Mikkosen ehdotus ”jaa”, Laura Meriluodon ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 125, ei 49; poissa 25 (äänestys 1). Tässä äänestyksessä voitti Krista Mikkosen ehdotus.

2) Seppo Eskelisen ehdotus ”jaa”, Krista Mikkosen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 153, ei 22; poissa 24 (äänestys 2). Tässä äänestyksessä voitti Seppo Eskelisen ehdotus.

3) Antti Kurvisen ehdotus ”jaa”, Seppo Eskelisen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 115, ei 61; poissa 23 (äänestys 3). Tässä äänestyksessä voitti Antti Kurvisen ehdotus.

4) Luottamuslause valtioneuvostolle ”jaa”, Antti Kurvisen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 94, ei 82; poissa 23 (äänestys 4).

Eduskunta päätti, että valtioneuvosto nauttii eduskunnan luottamusta. Asian käsittely päättyi.

## 6. Puoluerahoituksen valvonta 2023 – Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus

Kertomus K 5/2024 vp

*Lähetekeskustelu*

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään tarkastusvaliokuntaan. — Keskustelu, edustaja Juvonen, olkaa hyvä.

*Keskustelu*

17.06 **Arja Juvonen ps:** Arvoisa puhemies, hyvät kansanedustajat! Käsittelyssä on siis kertomus puoluerahoituksen valvonnasta 2023, ja tämä on Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus. Tämä kertomus tulee tarkastusvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

## Pöytäkirja PTK 26/2024 vp

Olen tarkastusvaliokunnan jäsen, ja kommentoin muutamalla sanalla tätä käsiteltävää asiaa.

Valtiontalouden tarkastusvirasto VTV valvoo siis, että puolueet, puolueyhdistykset ja puolueiden lähiyhteisöt noudattavat puoluerahoitusta koskevia lakeja, ja lisäksi VTV toimii puolueiden valtionavustusta eli puoluetukea valvovana viranomaisena. Nyt tässä käsittelyssä olevassa kertomuksessa luodaan yleiskatsaus puoluerahoitusvalvonnan ja tarkastusten havaintoihin vuodelta 2023.

Arvoisa puhemies! Valtiontalouden tarkastusvirasto antaa kertomuksensa vuosittain, ja myös tarkastusvaliokunta on antanut vuosittain mietintönsä asiaan liittyen. Vuonna 23 mietinnössä todettiin muun muassa, että olisi syytä käynnistää muutoksia ja uudistuksia puoluelakiin, ja käsittelyhän on tällä hetkellä oikeusministeriössä. Hallitusohjelmassa todetaan näin: ”Aloitetaan säännöllinen vuoropuhelu puolueiden, rahoituslaitosten ja valvovien viranomaisten kanssa liittyen ehdokkaiden ja poliittisten yhdistysten lainmukaiseen, tarkoituksenmukaiseen ja selkeään vaaleihin sekä poliittiseen toimintaan liittyvään tilinpiitoon ja varmistetaan myös, että vaali- ja puoluerahoitusvalvonnassa toteutuu periaate, että samaa tietoa ei kysytä kuin kerran. Hallitus selkiyttää vaali- ja puoluerahoitusta lainojen osalta siten, että lainan alkuperä on aina identifioitavissa, ja päivitetään puoluelain luettelo asioista, joita ei pidetä tukena. Nämä ovat luottamushenkilömaksut ja Euroopan unionin toimielinten ja muiden vastaavien kansainvälisten järjestöjen talousarvioon perustuvat suoritukset. Hallitus tarkentaa lainsäädäntöä siten, että puolueilla on selkeä mahdollisuus valtionavustusten osittaiselle siirtämiselle puolueen tarkoitusta toteuttavan säätiön tai osakeyhtiön toiminnan tukemiseen, kuten jo nyt vakiintunut käytäntö on.”

Arvoisa puhemies! Tässä kertomuksessa vuodelta 2023 keskeisin havainto liittyy edellisten vuosien tapaan muun muassa siihen, että kaikkea ulkopuolista tukea ei oltu ilmoitettu ajantasaisella ilmoituksella. Valvottavat lisäsivät kyllä myöhemmin, korjasivat ja täydensivät ajantasaisia ilmoituksia ja ilmoitusten yhteenvetoa tarkastuksen aikana. On siis tärkeää, vuodesta toiseen myös tarkastusvaliokunnan mietinnön mukaisesti, kiinnittää huomiota siihen, että tiedot ovat ajantasaisia, niitä ei puuttuisi ja ne olisivat saatavilla. Eli tässä täytyy olla hyvin tarkkana, kun näitä ilmoituksia tehdään.

”Puolueiden, puolueyhdistysten, lähiyhteisöjen sekä puolue toimintaa lähellä olevien tahojen tulee perehtyä puoluelakiin” — näin mainitaan tässä kertomuksessa, ja se on äärettömän tärkeää — ”myös sitä täydentäviin määräyksiin ja ohjeisiin sekä valtionavustuspäätökseen ja sen ehtoihin sekä noudattaa niitä. Mikäli tarkastusvirasto havaitsee merkittäviä ja toistuvia puutteita puoluelain noudattamisen osalta tai valtionavustuksen käytössä, se voi määrätä puoluetuen maksamisen lopetettavaksi sekä jo maksetun avustuksen tai sen osan perittäväksi takaisin.” Eli on äärettömän tärkeää, että ollaan tarkkana.

Mitä tulee puoluerahoitukseen, niin tällä hallituskaudellahan hallitus tekee sinne pienen leikkauksen. Eli kaikesta otetaan hieman, ja myös tästä puoluerahoituksesta, mikä on ollut myös perussuomalaisten kanta. — Kiitos.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Valkonen, olkaa hyvä.

**17.10 Ville Valkonen kok:** Arvoisa puhemies! Poliittisen toiminnan rahoitus on osa toimivaa demokratiaa, ja Suomessa tämänkin demokratian osan valvonta on asianmukaisesti järjestetty, ja hyvä niin. Joka vuosi ilmenee myös kehittämistarpeita, ja on tärkeää, että

## Pöytäkirja PTK 26/2024 vp

eduskunta ja samalla kansalaisyhteiskunta saavat kattavan raportoinnin puoluerahoitukselta.

Eräs uusi ilmiö, joka on nostanut päätään viime vuosina poliittiseen rahoitukseen liittyen, on mahdollinen vieraan vallan vaikuttaminen poliittisen rahoituksen kautta. Meillä on valitettavasti viitteitä, että eräät valtiot laajamittaisesti tekevät länsimaissa poliittista vaikutustyötä myöskin rahoituksen kautta, ja tähän ilmiöön tulisi myöskin eduskunnassa kiinnittää huomiota, ja samoin tietenkin tarkastusvirastossa. Yksikään vieras valta ei voi meidän poliittiseen järjestelmään sotkeentua, ei myöskään rahoituskanavien kautta.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Joona Räsänen, olkaa hyvä.

**17.12 Joona Räsänen sd:** Arvoisa puhemies! Avoin puoluerahoitus todella on toimivan demokratian elinehto. Tarkoitus on totta kai se, että mahdollisimman avoimella toiminnalla vahvistamme kansalaisten luottamusta ylipäänsä poliittista järjestelmää kohtaan, mutta toisaalta teemme sen myös niin, että jokainen meistä toimijoista ja eri puolueiden toimijoista voi luottaa siihen, että jokainen toimii samoilla pelisäännöillä. Kun tätä tarkastusviraston kertomusta lukee, niin voi kyllä todeta, että pääosin kaikki puolueet ovat toimineet sen mukaan, mitä lainsäädäntö heiltä edellyttää, vaikkakin näitä pieniä täsmennyksiä on tarkastusvirasto sitten jälleen joutunut eri puolueille antamaan. Mutta pääsääntöisesti tämä toimii meillä Suomessa hyvin, ja kun tätä myös kansainvälisesti vertaillaan, niin voimme todeta, että tilanne on siinä mielessä erittäin hyvä.

Arvoisa puhemies! Tässä yhteydessä on jälleen hyvä todeta myös se, että on myös täysin sallittua tukea poliittista toimintaa, ja senpä takia on hyvä, että meillä on käytännöt siihen, millä tavalla niin kansalaiset kuin muut oikeushenkilöt voivat sitten osallistua tukemaan poliittista toimintaa. Tämä on hyvä, ja sitä tukea ei pidä demonisoida, mutta totta kai sen pitää tapahtua avoimesti, jotta sitten demokratiassa jokainen voi tähän asiaan ottaa kantaa ja nähdä mahdolliset eri riippuvuussuhteet.

Arvoisa puhemies! Tässä kertomuksessa puutun jälleen siihen, että tarkastusvirastohan on aikaisemmin esittänyt myös erilaisia uudistustarpeita tähän puoluerahoituksen valvontaan. Nyttén kun tätä kertomusta jälleen täällä tarkastusvaliokunta alkaa käsittelemään, olisi varmaan toivottavaa, että valiokunta voisi myös arvioida jälleen sitten näitä tarkastusviraston esittämiä lainmuutostarpeita, jotka liittyvät ennen kaikkea esimerkiksi siihen, millä tätä nykyistäkin avointa järjestelmää voidaan edelleen kehittää entistä avoimemmaksi. Eli esimerkiksi onko se julkista tietoa, kuka esimerkiksi antaa lainan jollekin puolueelle, onko esimerkiksi tarpeen kiristää tai madaltaa niitä rajoja, milloin esimerkiksi oikeushenkilön nimi tulee näkyviin, kun puoluetta tukee, ja niin edelleen. Varmasti näihin liittyy käytännön haasteita, mutta minusta on perusteltua, että tarkastusvaliokunta voisi käydä läpi myös nämä tarkastusviraston esittämät lainmuutostarpeet tähän puoluerahoitukseen, jotta todella meillä jatkossakin olisi mahdollisimman avoin järjestelmä ja mahdollisimman avoin puoluerahoitus, joka totta kai myös on tämän demokratian elinehto. Sitä kautta voimme luottaa siihen, että niin kansalaiset kuin muutkin poliittiset toimijat voivat luottaa siihen, millä pelisäännöillä puolueet myös rahoituksensa osalta toimivat.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Sebastian Tynkkynen, olkaa hyvä.



## Pöytäkirja PTK 26/2024 vp

**17.15 Sebastian Tynkkynen ps:** Kiitoksia, arvoisa herra puhemies! Kun en tiedä, saanko puheenvuoroani mahtumaan kolmeen minuuttiin, niin tulin tänne eteen.

Ensinnäkin haluan kiittää edustaja Räsästä rakentavasta puheenvuorosta. On harmillista, että nyt kun me käsitellään itse asiassa suomalaista demokratiaa, niin meillä ei nyt tänään ole enemmän keskustelijoita tässä salissa. Nämä ovat semmoisia paikkoja, missä pystytään nostamaan tärkeitä huomioita suomalaisen demokratian kehittämiseksi. Tälle keskustelulle yleensä meidän työskentelyssä ei hirveän montaa paikkaa ole.

Haluan kiittää myöskin edustaja Juvosta hyvästä esittelypuheenvuorosta. On tärkeää, että meillä Suomessa on puoluerahoitusta, sen takia, että jos meillä ei olisi, niin käytännössä se avaisi mahdollisuuksia sille, että esimerkiksi EK:n pamput tai sitten ay-pamput pystyisivät olemaan rahoittamassa omia taustayhteisöjään, heidän niin sanottuja poliitikkojaan, edistämään omaa asiaansa. Silloin parlamentin ulkopuolisilla voimilla olisi liian paljon valtaa suomalaiseen demokratiaan. Sinänsä on hyvä, että tämä on olemassa, mutta kun elämme tiukkoja aikoja, niin kuin nyt elämme, niin aivan kuten edustaja Juvonen sanoo, on esimerkillistä, että myös puoluerahoituksesta leikataan.

No, puolueethan rahoittavat tämän puoluerahoituksen kautta myöskin erilaisia vaaleja. Hyvä niin, tällöin se rahoitus tapahtuu ikään kuin parlamentaarisisissa voimasuhteissa, eli sen verran kuin ollaan vaaleissa saatu ääniä, sen verran on demokraattisesti mahdollista myöskin sitten jakaa sitä rahaa tuleviin vaaleihin. Mutta tämän lisäksi totta kai on tämä ihan selkeä kuvio, että yksittäiset kansalaiset, järjestöt ja yritykset voivat myöskin käyttää rahaa yksittäisiin ehdokkaisiin vaaleissa.

Haluaisin käyttää tämän arvokkaan tilaisuuden muistuttaakseni siitä lakialoitteesta, jonka ihan hetken aikaa sitten tein. Olen tehnyt useampia lakialoitteita vaalirahoitukseen liittyen, koska tässä meillä on osa-alue, jossa pystyttäisiin kehittämään suomalaista demokratiaa vielä entisestään. Tämä uusi lakialoitteeni koskee presidentinvaaleja.

Viime vaaleissa me nähtiin tällainen ilmiö, että yksittäiset ihmiset lahjoittivat presidentinvaalikampanjaan jopa yli satatuhatta euroa yksittäiselle ehdokkaalle. Itse näkisin niin, että tämä ei demokratian näkökulmasta ole aivan terve tilanne. Miksi näin? Sen vuoksi, että tässä on kyse vaalista, jossa valitaan vain yksi ihminen, joka omalla tontillaan käyttää absoluuttisesti yksin, itse, sitä omaa valtaa, ja nyt puhutaan nimenomaan vielä ulko- ja turvallisuuspolitiikasta. Näin ollen, jos meillä on joku ihminen, joka antaa yli omakotitalon verran rahaa presidentinvaaliehdokkaalle, joka tulee valituksi, niin on aivan selvää, että totta kai tällä lahjoittajalla on jonkunnäköistä karmaa suhteessa siihen valittuun presidenttiin. Näin ollen tällainen kytkös pitäisi pystyä purkamaan.

Omassa lakialoitteessani esitin, että laskettaisiin tätä maksimisummaa, kuinka paljon yksittäinen ihminen tai taho pystyisi lahjoittamaan presidentinvaalikampanjaan. Tämä lakialoite on tälläkin hetkellä jokaisen kansanedustajan allekirjoitettavissa, ja pyydän sille kannatusta, jotta tätäkin kautta suomalaista demokratiaa voitaisiin kehittää eteenpäin. On todella hyvä asia, että Suomessa puoluerahoitusta valvotaan tiukasti. Se on terveen demokratian merkki. Kiitokset tarkastusvaliokunnalle hyvästä työstä. — Kiitos.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Kiljunen, olkaa hyvä.

**17.19 Kimmo Kiljunen sd:** Arvoisa puhemies! Voin yhtyä edustaja Tynkkynen siihen näkemykseen, että on sääli, kuinka vähän meillä on täällä edustajia keskustelemassa tästä teemasta, joka koskettaa itse asiassa meitä kaikkia. Eli kaikki tänne valitut kansanedustajat ta-

## Pöytäkirja PTK 26/2024 vp

valla tai toisella ovat olleet myöskin pohtimassa kysymystä vaalirahoituksesta, jopa ihan henkilökohtaisesti. Eli tämä asia on tärkeä.

Kansainvälisessä järjestelmässä Etyj-järjestössä ODIHR on tärkein instituutio nimenomaan demokratian seurannan osalta, ja siellä seurataan kansainvälisesti vaaleja nimenomaan Etyjin alueella eli Euroopassa, Pohjois-Amerikassa ja Keski-Aasiassa. ODIHRin luomat metodit ovat myöskin kansainvälisesti hyvässä käytössä. Tässä on perussisältönä se, että kaikki Etyjin jäsenvaltiot ovat velvoitettuja antamaan vaalitarkkailulle tilaa. Nythän me näimme viime viikonloppuna naapurimaassamme ikään kuin vaalit mutta itse asiassa poliittisen näytelmän, ja se oli sentyyppinen poliittinen näytelmä, että Etyj ei itse asiassa sitä tarkkaillutkaan.

Mutta niin myöskin Suomessa, eli myöskin täällä Suomessa Etyj tarkkailee vaaleja, ja kun kansainvälinen vaalitarkkailu tulee tänne, siinä on useimmiten kolme seikkaa, joihin kiinnitetään huomiota — ja nyt tulen itse tuohon aiheeseen, mikä tuossa meillä on esillä ja mihin Valtiontalouden tarkastusvirastokin kiinnittää huomiota. Kun seurataan vaaleja, kolme seikkaa ovat olleet kriittisiä, joita on arvioitu. Yksi on ollut vaalipiirijako, jossa äänikynnykset vähän vaihtelevat, aika voimakkaasti, vaikkapa Uudenmaan ja Lapin välillä. Toinen iso kysymys on median rooli. Sitä seurataan myöskin Suomessa, ja on todettu, että siinä on kohentamisen varaa. Ja kolmas seikka on nimenomaan tämä vaalirahoitus, mitä täällä nyt kollegat ovat tänään nostaneet esille, ja siinäkin on aikaisemmin havaittu puutteita. Sen läpinäkyvyys ei ole ollut niin itsestään selvää kuin se tänä päivänä on.

Siinä mielessä yhdyn kyllä kollegojen näkemyksiin siitä, että tämä vaalirahoitus sinänsä ei ole illegaalista. Se on laillista, ja se on määriteltykin lainsäädännössä, ja jopa niitä puitteita on rajattu siinä — ja edustaja Tynkkynen esittää myöskin presidentinvaaleihin nyt näitä rajoituksia. Eli tämä on sillä tavalla rajoitettu, ja olennaisinta tässä on myöskin se, niin kuin edustaja Räsänenkin sanoi, että se on läpinäkyvää, että me näemme, ketkä rahoittavat missäkin määrin, silloin kun on vähänkin suuremmista rahoituseristä kysymys. Tässä suhteessa Suomen vaalijärjestelmää on nyt kehuttu myöskin tämän vaalirahoituksen osalta. Silti siinä saattaa olla ongelmia.

Joku viittasi siihen, että myöskin ulkovallat saattavat sotkeutua tällaisiin asioihin Suomenkin vaalien osalta. Itse en nyt näkisi kummituksia tässä suoraan. Se on hyvin mahdollista, ja historiakin kertoo erilaisia ulkoisia rahoituskanavia, enkä rupea niitä käymään lävitse tässä yhteydessä, mutta tällä hetkellä en pitäisi sitä ulkoista rahoitusta nyt erityisen suurena ongelmana Suomessa, juuri osittain myöskin tämän läpinäkyvyyden vuoksi, mikä meillä vaalirahoituksessa on. Senkin suhteen kannattaa olla tarkka. Kannattaa olla tarkka. Meillä on hybridivaikutusta eri muodoissaan Suomessa nähtävillä. Eli siinä suhteessa on arvokasta, että Valtiontalouden tarkastusvirasto tämän ottaa nyt tässä esille ja mekin käymme tämän keskustelun täällä.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Joona Räsänen, olkaa hyvä.

**17.22 Joona Räsänen sd:** Arvoisa puhemies! Tässä edellä puhuneet kollegat veivät tätä keskustelua — ja aivan perustellusti — hieman enemmän myös tänne vaalirahoituksen suuntaan tästä tietyllä tapaa puoluerahoituksen ytimestä. Tässä vaalirahoituskokonaisuudessa, totta kai, kun nämä linkittyvät toisiinsa, ehkä keskeinen uudistustarve liittyisi juuri siihen, millä tavalla sitä vaalirahoituksenkin avoimuutta ennen vaaleja voitaisiin parantaa.

## Pöytäkirja PTK 26/2024 vp

Meillähän on poikkeuksellisen avoin vaalirahoitus kaikkien valittujen osalta siinä mielessä, että aina vaalien jälkeen, kun aikaraja sitten tulee, jokainen voi kyllä käydä katso-massa, keneltä valittu henkilö on vaalirahat saanut. Se on poikkeuksellisen avoin järjestel-mä ja oikein hyvä, mutta meidän tämänhetkinen haastehan liittyy siihen, että tätä tarkaste-lua äänestäjään eivät voi tehdä ennen vaaleja, johtuen siitä, että tämä vaalirahoituksen en-nakkoilmoitus on tietyllä tapaa vapaaehtoinen. Ja kun edustaja Tynkkynen oikein hyvin viittasi presidentinvaaleihin, niin nythän jälleen tasavallan presidentin vaaleissa näimme sen, että eri ehdokkaat hieman arpoivat, kuinka avoimesti he avaavat omaa vaalirahoitus-taan ennen vaalipäivää. Totta kai sitten lain mukaan he kyllä joutuvat tämän tekemään vaa-lien jälkeen.

Arvoisa puhemies! Mielestäni, kun tästä puoluerahoituksen kokonaisuudesta puhutaan, johon myös vaalirahoitus kuuluu, olisi syytä tätä avoimuutta lisätä ainakin siltä osin, että tämä ennakkoilmoitus säädettäisiin jatkossa pakolliseksi. Sillä olisi valtavan suuri vaiku-tus juuri tähän avoimuuteen, koska silloin kaikki äänestäjät voisivat tarkastaa ennen mah-dollista äänestyspäätöstään, keneltä esimerkiksi oma ehdokas on rahoituksensa saanut. Kaikille tämä tieto todellakaan ei ole relevantti mutta varmasti joillekin on. Tässä hetkessä ajattelisin, että tämä olisi semmoinen konkreettisin, helpoin muutos, jolla vaalirahoitusta voitaisiin entisestään avoimemmaksi tehdä, ja tätä ajattelua kyllä tukisin.

Toivoisin, että vaikka tässä tarkastusvaliokunta ei nyt sinänsä tätä vaalirahoitusta käy — se on sitten eri kertomus, jossa sitä on käsitelty — se kuitenkin kävisi läpi juuri näitä lain-säädännön muutostarpeita, joita eittämättä varmasti tähän järjestelmään liittyy, jotta todel-la tämä järjestelmä olisi mahdollisimman avoin ja sitä kautta luotettava ja sitä kautta jokai-nen kansalainen voi myös tähän luottaa. Se totta kai lisäisi myös sen asian hyväksyttävyyt-tä, kun toivon mukaan jatkossakin kansalaiset haluavat osallistua vaalirahoittamiseen joko tukemalla itse tai heidän edustamansa organisaation kautta, koska se on myös terveen de-mokratian merkki. Niin kuin edustaja Kiljunen hyvin totesi, vaalirahoituksessa itsessään ei ole mitään laitonta mutta kaikista tärkeintä on, että se toiminta, jota tehdään, on mahdolli-simman avointa.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Sebastian Tynkkynen, olkaa hyvä.

**17.25 Sebastian Tynkkynen ps:** Kiitoksia, arvoisa herra puhemies! Kannatan lämpimäs-ti tätä ajatusta, joka on noussut useamman kerran esiin ja minkä edustaja Räsänen tässä toi myöskin omassa puheessaan esille, eli että meillä säädettäisiin pakolliseksi se, että pitää il-moittaa, kuinka paljon arviolta tulee käyttämään rahaa vaaleissa, ja toisin sanoen myöskin samalla se, ketkä ovat sen kampanjarahoituksen takana. On hyvä, että näitä keskusteluja käydään, ja vaikka valitettavasti nämä kyseiset asiat eivät tällä hetkellä ole etenemässä nyt neljän vuoden aikana, niin toivottavasti seuraavaan hallitusohjelmaan vuonna 27 saadaan myöskin näitä uudistuksia, mitkä koskevat sitten rahoitusta vaaleissa ja itse koko suoma-laista demokratiaa.

Tuolla äsken pöntössä käytin puheenvuoron, jossa muistuttelin suomalaista demokra-tiaa parantavasta lakialoitteesta liittyen presidentinvaaleihin, ja haluan joka paikassa käyt-tää mahdollisuuden nostaa esille myöskin sen toisen kipukohdan, mikä meillä tällä hetkel-lä vaaleihin liittyen on: Puoluerahoituksen osalta ei ole mitään pelkoa siitä, että puolue joi-tain yksittäisiä ehdokkaita puoluerahoituksensa kautta rahoittaisi niin sanotusti liian pal-jon. Näin sen vuoksi, että näitä ehdokkaita vaaleissa on ihan valtava määrä, ja puoluerahoi-

tus, paljonko puolueella on käytettävissä rahaa vaaleissa kampanjointiin, on tietenkin hyvin rajattua. Mutta nyt tullaan jälleen kerran näihin yksittäisiin rahoittajiin tai erilaisiin rahoitustahoihin. Itse asiassa ensimmäinen lakialoitteeni, jonka tällä kaudella tein, liittyi kampanjakattoihin, ja itse näen, että tämä on itse asiassa se kaikista suurin kipukohta suomalaisessa demokratiassa: meillä ei ole tällä hetkellä olemassa kampanjakattoja.

Joku voi ajatella, että Suomen tärkeimmät vaalit olisivat presidentinvaalit. No, näin voidaan ajatella, mutta itse ehkä ajattelen, että kunta-, alue- ja eurovaalit ja erityisesti eduskuntavaalit ovat kaikki erittäin tärkeitä vaaleja, ja näihin liittyen olen tehnyt aloitteen, jossa esitän, että ensinnäkin näihin matalimman tason vaaleihin, kunta- ja aluevaaleihin, säädettäisiin 10 000 euron kampanjakatto, eli kuinka paljon ehdokas voi käyttää rahoitusta niissä vaaleissa. Eduskuntavaaleissa puolestaan tämä raja olisi 30 000 euroa, ja sitten eurovaaleissa se raja olisi korkeintaan 50 000 euroa.

Näin ollen me rajoitettaisiin semmoista ilmiötä, johon tarkastusvaliokunta aikaisemmissa lausunnoissaan on kiinnittänyt huomiota, eli nämä kasvavat kampanjabudjetit, niin että me saataisiin ne kuriin, koska suomalaiselle demokratialle ei ole kunniaksi, että ihmiset pääsevät ostamaan itseään isommilla summilla sisään demokraattisiin päätöksentekoliemiin. Nimenomaan tämän kuvion pitäisi mennä niin päin, että ehdokkaat itse viestivät erilaisissa kanavissa, oli kyse sitten somesta, [Puhemies koputtaa] oli kyse sanomalehdistä, mielipidekirjoituksista tai oli kyse kampanjoinnista, mitä tehdään kaduilla ihmisiä kohdattaessa, ja omilla mielipiteillä vakuutetaan äänestäjät. [Puhemies koputtaa] — Oho, se meni nopsaan. — Eli muistutan myöskin tästä asiasta. — Kiitoksia, arvoisa puhemies.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Peltonen, olkaa hyvä.

**17.28 Eemeli Peltonen sd:** Arvoisa puhemies! Toimiva ja tehokas vaalirahoituksen valvonta on toden totta todella tärkeä osa toimivaa länsimaista demokratiaa. Tämä Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus puoluerahoituksesta vuodelta 2023 on arvokas kertomus, jossa on myöskin paljon pohdintaa siitä, miten tätä vaalirahoituksen valvontaa voitaisiin viraston mukaan kehittää. Tämän kertomuksen käsittely aina täällä eduskunnan suuressa salissa ja jälleen edelleen sitten valiokunnissa mahdollistaa myös meille kansanedustajille osallistumisen tähän tärkeään keskusteluun ja mahdollistaa meille sen, että voimme tuoda oman panoksemme siihen tärkeään työhön, jonka lopputuloksena meillä toivottavasti vaalikausi vaalikaudelta on yhä parempi ja yhä paremmin myöskin ulkopuolista tarkastelua kestävä vaalirahoituksen valvonta.

Tällä vaalikaudella on jo useamman kerran tätä tematiikkaa sivuttu tässä salissa, ja tämä ehdokkaiden vaalirahoituksen ennakkoilmoitusten säätäminen pakolliseksi kaikille ehdokkaille on niin tänään kuin aiemmissakin täysistunnoissa usein noussut esiin. Se on hyvin kannatettava tavoite, hyvin kannatettava toimenpide. Toivottavasti se etenisi tällä vaalikaudella tai tulevina vuosina myöskin vahvasti eteenpäin.

Näissä keskusteluissa olen tällä vaalikaudella tuonut esiin tässä nykyisessä vaalirahoituksen valvonnassa erään toisenkin epäkohdan, joka mielestäni ehdottomasti pitäisi tilkitä. Se on tämä erikoinen yksityiskohta, että Suomessa on edelleen mahdollista tietyin ehdoin rahoittaa vaaleissa toimivia ehdokkaita ja puolueita maamme rajojen ulkopuolelta, eli tämä ulkomaalainen vaaliraha on meidän kansallisissa vaaleissa mahdollista. Esimerkiksi samaa aatesuuntaa edustava yhteisö voi Suomen rajojen ulkopuolelta osallistua meillä kan-

## Pöytäkirja PTK 26/2024 vp

sallisiin vaaleihin ja rahoittaa täällä toimivia ehdokkaita ja puolueita, tarjota vaalirahaa maamme rajojen ulkopuolelta. Mielestäni tämä on erikoinen yksityiskohta.

On totta, että tällä hetkellä, kun näitä erilaisia raportteja lukee, ihan hirvittävästihän ei tätä ulkomaalaista vaalirahoitusta kohdenneta tänne Suomen kansallisiin vaaleihin. Mutta se potentiaalinen riski on kuitenkin olemassa, että tälläkin rahoituksella voitaisiin pyrkiä vaikuttamaan Suomessa käytäviin vaaleihin myöskin tällaisissa hybriditarkoituksiperissä. Pitäisin kyllä erittäin viisaana, että tämä porsaanreikä nyt kokonaan tukittaisiin hyvissä ajoin ennen kuin meillä on käsissämme yhtään tällaista ongelmaa, että saamme nähdä, että jokin taho maamme rajojen ulkopuolelta pyrkii vaalirahoitusta kanavoimalla ohjaamaan meidän kansallisten vaalien tulosta. Nimittäin aika monessa maailman maassa ulkomailta vaalirahoituksen tarjoaminen on kokonaan kielletty, enkä oikeastaan löydä mitään perustetta, miksi Suomessakaan sen pitäisi olla mahdollista.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Sebastian Tynkkynen, olkaa hyvä.

**17.31 Sebastian Tynkkynen ps:** Arvoisa puhemies! Edustaja Peltosen puheenvuoro kirjoitti antamaan kannatuspuheenvuoron tälle ajatukselle. Käytitte sanoja ulkomaalainen raha, ja tämä kuulosti siltä, että ehkä myöskin perussuomalaiset voisivat olla yhdessä demareiden kanssa tekemässä toimenpiteitä, että laitetaan rajat kiinni myös ulkomaalaiselle rahalle, mitä vaaleihin tulee. Lämmin kannatus tälle. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin tarkastusvaliokuntaan.

### 7. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 22.3.2024 klo 13.00. Täysistunto lopetettiin klo 17.32.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Antti Pelttari